

Voorzitter: J. Lo-A-Njoe (D66)

Namens de raad: H. Sietsma (GroenLinks), R. Tjepkema (PvdA), A. Poelstra (D66), B. Hekkema (PvdD), H. Moerkerk (Stadspartij 100%), E.J. Vaes (VVD), D. Swets (S&S), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN)

Namens het college: P. Broeksma (wethouder), R. van Niejenhuis (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

Vaststelling MER Gebiedsontwikkeling Meerstad-Noord

00:20:12

Voorzitter: Goedenavond, dames en heren. Welkom allen in deze meningsvormende sessie over de vaststelling MER Gebiedsontwikkeling Meerstad-Noord. We hebben voor deze sessie negentig minuten beschikbaar. Ik zal daar zo het een en ander over vertellen. Voordat we dat doen, wil ik u erop wijzen dat één van beide wethouders, namelijk de heer Niejenhuis, jarig is. Felicitaties namens ons allen en wellicht een klein geroffel. Zoals u in de voorbereidingsmemo heeft kunnen lezen, gaan we deze bespreking in twee termijnen doen. De eerste termijn is bedoeld voor het stellen van politieke vragen en het geven van een eerste standpunt of mening. Daarna volgt een korte reactie van het college op vragen die mogelijk gesteld zijn. In de tweede termijn volgt een debat over datgene wat resteert ten opzichte van de eerste termijn. U kunt in die termijn eventueel ook moties of amendementen aankondigen en toelichten. Tot slot kan het college nog een korte reactie geven op eventuele aangekondigde moties of amendementen. Ik ga ervan uit dat het helder is voor iedereen. Het is niet de eerste keer dat we het doen. We hebben een aantal sprekers. De sprekers hebben drie minuten de tijd om zich te richten tot de raadsleden. We hebben er vier in totaal. Zo meteen hebben we eerst mevrouw Marjan Koning, dan de heer Gebben Kleiman en dan zullen mevrouw Heike Of en Annemarieke van der Haar gezamenlijk inspreken. Tenslotte zal als vierde afsluiten mevrouw Vlasta van der Veen. Mag ik mevrouw Marjan Koning uitnodigen om in te spreken? Gaat uw gang.

00:22:02

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): Goedenavond, allemaal. Als eerste gefeliciteerd. De koppelkansen die zijn ontstaan aan de Zuiderweg zijn wij er één van. Mijn naam is Marjan Koning van Meat Jelle en Marjan, de maatschappelijke boerderij aan de Zuiderweg waar wij inmiddels acht jaar wonen via CareX en ook werken, waar ons vee graast op het erf en ingrediënten plukken uit de tuin om op deze manier lokaal duurzaam verbouwde gezonde voeding te bieden aan ons cateringbedrijf van het erf, waar wij koken voor en met tientallen buurt- en streekgenoten, waar we workshops gegeven, verbinden door te doen. De maatschappelijke boerderij met een agrarische verbinding. Waar de kloof tussen stad en platteland kleiner is, waar je kunt ruiken, proeven en verbinden. Bij ons zijn mensen welkom om kennis met een romantiek van ambacht en educatie te maken, ook voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. We willen onze kennis delen met elkaar en voor elkaar op ons streekje land. Een beetje zoals het vroeger was. Samen met stichting Roemte zijn we bezig het pand aan te kopen, maar door verkoop marktconform krijgen maatschappelijke initiatieven geen kans. We staan op de drempel dit cultureel erfgoed te kunnen behouden en versterken: een sociale hub, een authentiek rustpunt en een modern landschap aan de

rand van het zonnepark, pal bij de nieuwe fietsbrug die ons verbindt met Meerstad. Het zou zonde zijn om deze kans te laten schieten. Het is een dikke en diverse speelse plus voor Meerstad. De politieke wil deze boerderij in stand te houden hebben wij nodig en hopen dat die er is vanavond. Dank u wel.

00:23:59

Voorzitter: Dank u wel voor het inspreken. Ik kijk even naar de raadsleden of er vragen zijn aan mevrouw Koning. Ik zie drie vragen. De heer Van der laan als eerste, gaat uw gang.

00:24:15

De heer Van der Laan: Dank voor het inspreken. Graag nog iets meer achtergrondinformatie over de eventuele aankoop van de boerderij waarvan u nu huurder bent, begrijp ik. Waar zit dat op vast?

00:24:29

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): Wij wonen nu CareX. We zijn bezig met Roemte om een aankoop te doen, maar als het los op de markt met een bord in de tuin verkocht wordt, zal altijd voor ons als maatschappelijke initiatief heel moeilijk zijn om dit klaar te spelen.

00:24:47

Voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Hekkema.

00:24:52

De heer Hekkema: Dank, voorzitter. Ook dank aan mevrouw Koning voor de uw mooie inspraakreactie. Ik denk dat het initiatief inderdaad mooi naar voren is gebracht. Ik vroeg me af: heeft u ook al gesprekken gevoerd met Bureau Meerstad bijvoorbeeld over het initiatief?

00:25:05

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): We hebben diverse gesprekken met Meerstad gehad. Ze vonden het een heel mooi initiatief en een heel leuk plan om uit te voeren, maar ze konden ons niks beloven. Daarom zijn wij nu hier om de gemeente om steun te vragen.

00:25:23

Voorzitter: Heldere vraag en antwoord. Dank u wel. Als ik goed had, heeft de heer Vaes ook nog een vraag. Gaat uw gang.

00:25:29

De heer Vaes: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, mevrouw Koning. Wat heeft u concreet nodig van de gemeente qua steun, even los van de politieke wil? Gaat het puur om financiën?

00:25:42

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): Nee, we hebben steun van de gemeente nodig om ons plan uit te voeren, dat we kunnen doen met jongeren, bezig gaan in de tuin, moestuinieren, verbouwen, plukken, koken, bezig gaan met de dieren. Het is leren, elkaar verbinden, samen koken. Ook voor de buurt van Meerstad om even een taartje te komen pikken in de tuin of even een maaltijd komen halen.

00:26:13

De heer Vaes: Voorzitter, mag ik nog een extra vraag stellen?

00:26:15

Voorzitter: Gaat uw gang.

00:26:16

De heer Vaes: Dan gaat het meer over het mogelijk maken, de vergunning en dat soort zaken.

00:26:21

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): Wat zegt u?

00:26:22

De heer Vaes: Het mogelijk maken, de vergunning, dat soort zaken.

00:26:25

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): Ja.

00:26:25

De heer Vaes: Dank u wel. Duidelijk.

00:26:26

Mevrouw Marjan Koning (inspreker): Dank u wel.

00:26:28

Voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koning, nogmaals voor het inspreken en voor de antwoorden op deze vragen. Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Kleiman.

00:26:39

De heer Tjepkema: Ik had mijn vinger al een tijdje omhoog, voorzitter.

00:26:41

Voorzitter: Dan ga ik dat corrigeren. Mevrouw Koning, ik was iets te snel, want de heer Tjepkema had nog een vraag.

00:26:51

De heer Tjepkema: Sowieso een opmerking. Hartelijk dank voor het inspreken. Ook goed om dat hier te horen weer. Het klinkt als een heel mooi maatschappelijk initiatief. Het zou heel jammer zijn dat de markt gaat bepalen wat wel of niet hier zou mogen, juist omdat het zoveel maatschappelijke waarde toevoegt. Ik kijk even naar de voorzitter of de wethouder ook de kans krijgt om hier iets over te zeggen, maar als er belofte voor steun zou kunnen komen, zou het heel mooi zijn.

00:27:14

Voorzitter: Ik vat dit op onze vraag aan de wethouder alvast. Na de eerste termijn kunnen de wethouders daar antwoord op geven. U heeft verder geen vraag aan mevrouw Koning, behalve de waardering die u heeft uitgesproken? Goed. Dan nu alsnog de heer Kleiman, gaat uw gang.

00:27:34

De heer Gebben Kleiman (inspreker): Goedenavond. Ik vrees dat ik een weinig hoogdravend verhaal heb in deze. Ik heb maar twee puntjes over de omgevingsovereenkomst, dus de compensatie voor de omwonenden. Die had ik vorige week al ambtelijk overgebracht, maar zij zeiden van spreek maar even in, dus dat doe ik bij deze. Geen bevlogen verhaal van

mijnerzijds, maar de enige twee punten die ik had willen maken, is ten eerste: snel internet. In de omgevingsovereenkomst staat er heel specifiek dat vanuit het gebiedsfonds dat wordt opgericht om de omgeving beter te maken vanuit de opbrengsten vanuit het zonnepark dat de bewoners hebben aangegeven dat niet te willen besteden aan snel internet in de omgeving. Nu was dat ingegeven door het feit dat drie jaar geleden al beloofd was dat er snel internet zou komen als compensatie voor de aardbevingsschade. Door provinciale subsidies zal er door Rodin snel internet worden aangelegd. Ziet u snel internet, zie ik snel internet. U heeft de brief vast gelezen van Rodin en de ruzie die daar ontstaan is. De vraag is: komt dat internet er überhaupt nog? Het internet dat er nu is, is extreem traag. Je kan met moeite je mail binnenhalen. Het is niet lockdown proof. Dat was mijn punt over die omgevingsovereenkomst. Daarnaast altijd nog over de profijtregeling die erin stond. Een profijtregeling suggereert heel veel moois. Het is natuurlijk ook hartstikke goed om vanuit een soort van planschade idee een financiële tegemoetkoming, niet alleen maar vanuit het gebiedsfonds maar ook privé, te doen aan de omwonenden. Dat is hartstikke mooi. Er is een paar keer aangegeven van mooi zo een bedrag nadat het is uitgerust. Ik geloof dat we vijftien jaar lang 1000 euro gaan geven. Dat is natuurlijk hartstikke mooi. Nominaal is dat 25.000 euro. Dat is best een klap geld. In de sessies is steeds aangegeven van goh, wat een rare regeling, omdat er verder geen inflatiecorrectie plaatsvindt. Stel nou dat de inflatie omhooggaat, klinkt 1.000 euro nog steeds mooi, maar krijg je na 20 jaar effectief 120 euro als het qua inflatie een beetje tegenzit om het zo te zeggen. Dan kan je net zo goed meteen 15.000 euro geven en ben je meteen klaar. Dat wil ik ter overweging meegeven van het klinkt natuurlijk mooi, 25.000 euro, maar dat is het eigenlijk niet. Daarnaast nog misschien een aanbeveling voor toekomstige projecten: participatie is natuurlijk echt een ding. Dat zie je overal. Ik zit ook wel eens aan de andere kant van de tafel, maar zowel als burger als ambtenaar of semiambtenaar vallen mij steeds dingen op. Dat is met name dat er heel weinig gebruik wordt gemaakt van de kennis die er is. De overheid is over het algemeen heel erg proces en juridisch ingericht. Er worden steeds gesprekken aangegaan, maar als je als gemeente daar vanuit de inhoudelijke kant, ontwerpende kant, weinig sturing aan geeft, is het een soort van meepraatsessie. Als je niet komt, is het inhoudelijk ineens gedraaid. Als je zes sessies hebt, moet je wel alle zes sessies komen, anders draait het 180 graden per sessie. Mijn pleidooi, maar dat is ook vanuit mijn professionele achtergrond, is van probeer het eerst vanuit de gemeenten aan te vliegen van hoe zit zo een plek nu in elkaar? Maak een gedegen analyse, laat zien wat de kwaliteiten zijn en ga dan pas het gesprek aan. Dat zie je bijvoorbeeld ook aan de Hoekstraat dat je zegt van we gaan daar allemaal met de burgers aan de slag, allemaal mooie plaatjes laten zien. Uiteindelijk is er helemaal niet zo een mooie groene wijk zoals in Deventer bij de excursie, maar heb je gewoon geschilderde garagedeuren en heel veel fietsen. Tot zover.

00:31:21

Voorzitter: Dank u wel. Uw tijd zit erop. Dank voor het inspreken. Overigens is inspreken niet alleen voor hoogdravende verhalen, maar ook voor concrete vragen. Wellicht zijn aan de hand daarvan vragen. Mevrouw Poelstra, gaat uw gang.

00:31:37

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel. Dank u wel ook voor uw verhaal. Ik was nog even

benieuwd, want u gaf aan snel internet, maar niet uit het gebiedsfonds. Wat stelt u dan precies wel voor? Ik begreep de reden niet helemaal.

00:31:50

De heer Gebben Kleiman (inspreker): Dat is ook een meer een soort van tekstueel puntje. In de gebiedsovereenkomst staat specifiek opgenomen dat de bewoners hebben aangegeven dat ze geen snel internet willen betaald vanuit het gebiedsfonds, maar dat was twee á drie jaar geleden. Nu zou het eigenlijk best wel een goed idee zijn. Dat was meer mijn punt.

00:32:12

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er verder nog vragen? De heer Van der Laan, gaat uw gang.

00:32:16

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Ook dank aan de inspreker, de heer Kleiman. Kunt u een beetje aangegeven wat de kosten voor snel internet zijn voor het hele gebied? Zijn daar berekeningen van gemaakt door bewoners?

00:32:29

De heer Gebben Kleiman (inspreker): Niet door bewoners, maar ik sprak toevallig met de projectleider vorige week. Hij gaf aan dat er ooit eens een offerte geweest is voor 7 ton of iets dergelijks. Dat zijn behoorlijke bedragen, omdat je hele lange afstanden moet maken voor heel weinig aansluitingen. Het is economisch niet rendabel. Het verhaal was dat de provincie dan subsidies zou geven, zodat het wel zou kunnen gebeuren. De subsidie is wel gegeven, alleen het gebeurt niet.

00:32:58

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk verder even rond, ook goed naar rechts. Dan dank ik u voor uw inbreng en dan zou ik graag mevrouw Heike Of en Annemarie van de Haar willen uitnodigen bij de microfoon.

00:33:19

Mevrouw Heike Of: Geachte raadsleden, twee jaar geleden stond ik hier ook in te spreken. Toen met de onmogelijke missie om een mega zonnepark en een hyperloop tegen te houden. Toen al rees bij mij de gedachte dat het voor mij en mijn burens aan de Zuiderweg belangrijk is om meer regie te pakken als het gaat om onze directe leefomgeving, over onze streek in de Polder Lageland. Nu twee jaar en heel veel bijeenkomsten en gesprekken verder willen we juist dat gaan doen: proactief meedenken met plannen die over dit gebied gaan. In de ambtelijke stukken heet het een koppelkans, een ander woord voor ideeën en wensen uit het gebied zelf die de gemeente heeft beloofd mogelijk te ondersteunen. Diezelfde gemeente heeft in het coalitieakkoord via haar woonvisie een thuis voor iedereen en via de motie wooncorporatie - ik weet hoe dat moet - haar intentie uitgesproken meer ruimte te maken voor alternatieve woonvormen zoals onder andere wooncorporaties met als doel permanent betaalbare huisvesting in zelforganisatie voor lagere en middeninkomens te realiseren. Ik ontmoette anderhalf jaar geleden een groep mensen die met hun bijzondere woonwensen de boer op wilden. Samen hebben we de basis gelegd voor een uniek project. Daar gaat Annemarie iets over zeggen.

00:34:37

Mevrouw Annemarie van der Haar: De Zuidertuinen: een wooncorporatie onder de rook van

Groningen. Ons doel, of onze wens, is het realiseren van 24 betaalbare, deels, geschakelde woningen op 2 hectare grond aan de Zuiderweg in Lageland. De woningen zijn CO2-neutraal en voor een gemengde doelgroep bestemd wat betreft inkomen, leeftijd, aantal gezinsleden en nationaliteit. We delen en onderhouden dat wat goed te delen is zoals gereedschap, wasmachines, fietsen en auto's. We plukken wat de pluktuin te bieden heeft, wat we natuurlijk hebben aangelegd, en klussen in het gezamenlijke klushok. Gemeenschappelijke waarden, zoals samenwerken, duurzaamheid en plezier, staan centraal. Het is betaalbaar om hier te wonen, omdat we de grond graag in erfpacht zouden willen nemen en de woningen eigendom zijn van de wooncorporatie en daardoor er ook niet mee gespeculeerd kan worden. Ook betaalbaar door de modulaire bouwmethode in samenwerking met de initiatieven uit de buurt zoals Jelle en Marjan, onze overburen. Ook dankzij zelfbouw, ondersteund door een bouwbedrijf. Nabijheid, vertrouwen en betrokkenheid met de overige buurtbewoners vinden we belangrijk. Ook met hen te delen wat op de Zuidertuinen is. Ze zijn ook welkom op bijvoorbeeld het maandelijks eten in het dorps huis. Er is ruimte voor alleenwonenden uit de stad, waardoor woningen vrijkomen voor gezinnen. De Zuidertuinen past goed in de traditie van gebiedsgericht werken en het versterken van de lokale democratie, waar Groningen koploper mee is, las ik. In deze tijd van verlies van sociale verbanden zijn veel mensen op zoek naar nieuwe sociale betrokkenheid, van betekenis zijn voor andere en kunnen terugvallen op andere. Dat draagt bij aan gezondheid, welbevinden en lagere zorgkosten. Dat is wat we met de Zuidertuinen graag willen neerzetten. Bij een succesvolle realisatie kan misschien ook Noordertuiner, Oostertuinen en Westertuinen komen. Allereerst Zuidertuinen en daar zouden we graag jullie steun voor willen om dit te realiseren.

00:36:56

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de raadsleden. Is er behoefte voor een vraag? De heer Vaes.

00:37:06

De heer Vaes: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor het inspreken. Dezelfde vraag eigenlijk: wat hebben jullie precies nodig van de gemeente om dit te realiseren? Welke steun of hulp?

00:37:18

Mevrouw Heike Of: Ik denk ik allereerst de goedkeuring dat het een koppelkans gaat worden. Wij zitten een beetje met hetzelfde wat het andere project ook heeft. Je hebt een Didam-arrest en de gemeente kan niet zomaar iets aan een project gunnen. Dat het gezien wordt als koppelkans, dan hebben we toch een streepje voor en dan kunnen er misschien wel constructies komen dat het ons gegund kan worden. Dat is één. Twee is natuurlijk ook financiële steun. We moeten het uiteindelijk ook financieel rond te krijgen.

00:37:53

Mevrouw Annemarie van der Haar: Ook dat we de grond in erfpacht mogen nemen.

00:37:57

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Vaes, u heeft een vervolgvraag?

00:37:59

De heer Vaes: Nee, dank u wel.

00:38:01

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Tjepkema, gaat uw gang.

00:38:05

De heer Tjepkema: Dank, voorzitter. Dank voor het inspreken opnieuw ook aan u. Mooie initiatieven ook weer volgens mij. De Partij van de Arbeid heeft al eerder over wooncorporaties gezegd dat zeker een gebied als Meerstad ook gerealiseerd zouden moeten worden, dat er ruimte voor moet zijn. Mijn vraag is misschien doorvragend op de VVD: u vraagt vanuit de gemeente voornamelijk de juiste voorwaarde te scheppen om de grond hiervoor beschikbaar te maken, neem ik aan?

00:38:33

Mevrouw Heike Of: Ja, dat klopt. Op dit moment wordt het geloof ik ook al onderzocht. We hebben ook al gesprekken met zowel Bureau Meerstad als gemeenteambtenaar. Het wordt al wel onderzocht of dat tot de mogelijkheden behoort. Het terrein moet teruggekocht worden van Bureau Meerstad om het uit gegeven te kunnen worden in erfpacht. Op zich hebben goede hoop, maar er hoeft natuurlijk maar een vastgoed iemand of een financiële wethouder tegen te zitten en dan denken we dat het toch niet gaat lukken.

00:39:16

Mevrouw Annemarie van der Haar: Tot nu toe is een groot enthousiasme.

00:39:18

Mevrouw Heike Of: Ja, maar er hoeft maar één...

00:39:23

Voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat uw verzoek helder is. U heeft ook al wat terug gehoord. Als er verder geen vragen zijn, wil ik u hartelijk danken. Er is toch nog een prangende vraag van mevrouw Poelstra. Gaat uw gang.

00:39:35

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel. Ik was benieuwd: de woningcorporatie houdt, denk ik, meerdere gezinnen, meerdere organisaties in. Wordt er al over nagedacht hoe groot die kant is?

00:39:48

Mevrouw Annemarie van der Haar: Nu denken we aan 24 kleine woningen van 50, 70 á 120 m², afhankelijk van het aantal gezinsleden. Al die woningen zijn eigendom van de wooncorporatie. De bewoners huren van de woningcorporatie. Pak hem beet zo ene 30 tot 50 bewoners zullen daar dan in totaal zijn.

00:40:15

Voorzitter: Dank u wel. Heel helder. Mevrouw Of en mevrouw Van der Haar, dank u wel voor het inspreken. Mevrouw Vlastra van der Veen. Dan moet u nog even op het knopje drukken.

00:40:34

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Dank u wel, voorzitter. Ik lees het even voor. Ik heb een heel verhaal, duurt veel te lang, dus ik heb vreselijk geknipt. Mijn inspraak gaat vooral over de totstandkoming van de overeenkomst en mijn absolute onvermogen om daar een beetje mee om te gaan. Het komt allemaal voort uit voor eerder besproken is, dat er meer inspraak en profijt moet komen in de Lageland polder omdat dat eerder niet correct is

gegaan. Dat is vastgesteld, dus het moest anders. Daarvoor zijn er vijf punten en die vijf punten werden in vijf groepen besproken. Dat leidt tot een aantal dingen die jullie denk ik gelezen heb. Ik vertel even hoe dat dan op mij is overgekomen. We zouden opnieuw in gesprek gaan en het gesprek is gekomen. Er is ontzettend veel gesproken en er is ook echt heel goed geluisterd en ook veel gestuurd. Het luisteren lijkt eigenlijk helemaal niet van invloed op het tot stand komen van die overeenkomst. Dat wordt ook bevestigd als je hem leest. Van inspraak ben ik niet gelukkig worden, hoorde ik bij de eerste inspreker ook al. Dat is zwaar. Dat kan me wel aan mijn persoonlijkheid liggen, maar ik ben daar niet uniek in. Andere mensen zullen daar ook last van hebben. Bij de profijtregeling worden we gewoon tekortgedaan. We zouden nauwer betrokken worden, in werkelijkheid bij de concretisering van het plan, in werkelijkheid zijnde dan bijeenkomsten en wordt de concretisering nauwer neergelegd. In mijn optiek is dat geen betrokkenheid, maar meer opgedrongen. Over de participatie: de passieve participatie wordt geminimaliseerd tot een profijtregeling van 1.000 euro per jaar voor de omwonenden. Dat is minder dan de helft dan de voorgestelde passieve financiële participatie en de bijna 1.600 resterende euro's per omwonende per jaar gaan in een gebiedsfonds welke vooral uit het gebied verdwijnt. Hoe de inwoners inspraak hebben op besteding van het gebiedsfonds is mij niet helder. Welk gedeelte van het gebiedsfonds voor de getroffen regio zal ingezet kunnen worden, is ook nergens in die overeenkomst terug te vinden. Verder staan er wel dingen, ook bij de eerste inspreker benoemd, over het uitsluiten van een gebiedsfonds. De reden dat die verkeersmaatregelen uitgesloten zouden moeten worden uit het gebiedsfonds is een principiële reden: omdat we al ruim elf jaar bezig zijn met het probleem van het rijgedrag. Het probleem is groter dan Lageland. Het is ook in Overschild. Onderbouwing, die ook al jaren gedaan is, toont risico aan dat die oplossing er moet zijn. Dat is geen luxe, het is ook geen compensatie. Dat is waarom het niet uit het gebiedsfonds zou moeten. Ik begreep vorig jaar dat er wel degelijk budget voor is. De stukken die wij moeten tekenen zeggen: "Nee, er staat geen budget voor." De andere uitsluiting, dat internet wat ook al eerder is besproken... Wij zijn een witte adressen. De witte adressen hoeven geen aansluitkosten in te betalen. Ik zie niet hoe mijn persoonlijke, passieve financiële participatie, die voor ons als gezin bedoeld is, dat in zou moeten zetten voor iets wat al had moeten zijn. Los van dat het had moeten zijn, is vertraging oké. De kosten horen niet bij ons te liggen. Verder zie ik andere koppelkansen. Ik hoor er ook meer over, maar het duurt zo lang. Zoals eerder besproken, want ik spreek niet voor het eerst, tien jaar kijk ik al vanuit mijn woonkamer naar de bushalte in Tersluis. Nu zie ik hem niet meer, want er staan ontzettend veel woningen voor. Daarvoor was die bushalte voor niemand. Tegen de tijd dat er naar de oorspronkelijke bewoners of bijvoorbeeld naar mijn mbo-stagiaires, wordt omgezien en er eindelijk een bruggetje over [onhoorbaar] wordt gerealiseerd, zijn mijn kinderen het huis al uit. De oudste is bijna achttien. Voor mij reden voor [crosstalk]

00:44:15

Voorzitter: Mevrouw Van der Veen, ik ga even onderbreken. U heeft al flink gesnoeid in de tekst, maar u drie minuten zijn voorbij. Zou u willen komen tot een afronding?

00:44:24

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ja. Ik denk dat u het gelezen heeft, want anders moet ik het doorlezen.

00:44:30

Voorzitter: U kunt het ook versturen voor zover nog niet gedaan. Zou je kunnen komen tot een afronding? Wellicht wilt u nog een laatste belangrijke zin meegeven aan de raad.

00:44:42

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Dat laatste, denk ik. Ik lees dat 60 procent van omwonenden het getekend heeft, terwijl er niet aan de afspraken is voldaan en de omgevingsovereenkomst met een begeleidende brief rondgestuurd is. De begeleidende brief is: dit is wat we hebben bedacht en als je niet tekent, krijg je niets. Dat is eigenlijk heel gek.

00:45:02

Voorzitter: Dank u wel. Dan moeten we het hier even bij laten voor wat betreft het inspreken. Wellicht zijn er nog vragen. Ik zie in ieder geval vraag een vraag van de heer Tjepkema. Aan u het woord.

00:45:10

De heer Tjepkema: Dank. Dank voor het inspreken uiteraard en het delen van uw inzichten. Ik heb een vraag over de compensatie. U heeft het over de profijtregeling, over het gebiedsfonds. Nu is er ook een planschadevergoeding die aan de ondertekenaars uitgekeerd wordt. Ziet u dat bedrag wel als redelijk? Dat is volgens mij 10.000 euro uit mijn hoofd.

00:45:30

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Geen idee. Ik heb een jurist daarover gevraagd en er is eigenlijk geen ervaring met zulke grote zonneparken, dus het is lastig om dat in te schatten. Dat is moeilijk. Ik weet het niet. Dat is iets anders dan de profijtregeling.

00:45:48

Voorzitter: Helder. Dank u wel. Dan de heer Hekkema.

00:45:52

De heer Hekkema: Dank, voorzitter. Mevrouw Van der Veen, hoe bent u in de afgelopen tijd betrokken geweest bij de groene inrichting van het zonnepark? Weet u ook of u als omwonende ook nog verder betrokken gaat worden bij de groene inrichting van het zonnepark?

00:46:07

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Dat zijn twee vragen. De eerste ben ik even kwijt.

00:46:10

De heer Hekkema: Hoe u tot nu toe betrokken bent geweest bij de groene inrichting van het zonnepark, de ideeën daarover.

00:46:15

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Daar zijn we bij betrokken geweest.

00:46:18

De heer Hekkema: Kunt u ook aangeven op welke manier, via die vijf gebiedstafels?

00:46:22

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ja.

00:46:23

De heer Hekkema: Hoe zag dat eruit? Heeft u het gevoel gehad dat u daar genoeg en voldoende uw inbreng heeft kunnen geven?

00:46:30

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Wij willen bijvoorbeeld aan onze kant graag dat de waterloop meanderend zou zijn of in ieder geval niet getand het park volgen, maar wat glooiend zodat het niet zo recht en hoekig overkomt. Dat is niet gedeeld.

00:46:48

Voorzitter: U had nog een tweede vraag.

00:46:49

De heer Hekkema: Dan de tweede vraag inderdaad: weet u ook of u nog nu nog betrokken gaat worden? Er is natuurlijk nog geen definitieve groene inrichting van het zonnepark. Heeft u als omwonende ook al gehoord gekregen of u nog verder betrokken gaat worden of u uw inbreng nog verder kan meegeven voor de inrichting?

00:47:12

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ik vind dat heel lastig. We hebben er wel over gesproken. Absoluut. Het is ook laten zien wat voor plannen ze hebben, aan welke kant. Het is ook lang geleden, moet ik zeggen. Ik heb ook een beetje achter me gelaten wat dat betreft.

00:47:28

Voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Sietsma.

00:47:32

De heer Sietsma: Dank u wel. Dank ook voor het inspreken mevrouw Van der Veen. U zei dat u verwacht dat de inbreng in het gebiedsfonds vanuit het project besteed zal worden buiten het gebied. Waar baseert u dat op?

00:47:45

De heer Sietsma: Uit de omgevingsovereenkomst.

00:47:49

De heer Sietsma: Ik heb dat niet zo gelezen. Kunt u dat iets specificeren?

00:47:53

De heer Sietsma: Ik heb hem niet bij me, maar er staat dat het gebiedsfonds besteed kan worden in duurzame projecten over de hele gemeente Groningen. Dan staat er een plaatje bij welke dat zijn en dat is Ten Boer, Meerdorpen, Paddepoel, Beijum, weet ik het. All over the place. Heel de gemeente Groningen.

00:48:11

Voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van der Laan.

00:48:14

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Ook dank aan mevrouw Van der Veen voor het inspreken. Ervan uitgaande dat u veel inwoners of burens kent, begrijp ik dat 60 procent nu heeft getekend voor akkoord.

00:48:30

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Dat denk ik. Dat heb ik gelezen.

00:48:32

De heer Van der Laan: Dat staat in de stukken. Zit er een beetje tegenzin in, dat mensen getekend hebben onder de mom...

00:48:38

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Dat weet ik niet. Ik woon aan het Eemskanaal. Ik woon in het dunst bevolkte gebied. Je hebt alleen nummer één, drie, vijf en zeven.

00:48:48

De heer Van der Laan: Duidelijk.

00:48:49

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ik ken de anderen wel, maar we spreken daar niet over.

00:48:54

Voorzitter: Dank u wel. Dan komen we tot het eind van deze ronde, maar er zijn nog twee korte vragen. Mevrouw Armut, gaat uw gang.

00:49:02

Mevrouw Armut: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de inspreker. U kaart inderdaad aan dat 60 procent de omgevingsovereenkomst heeft getekend. Heeft u het idee dat als u hem betekent dat u de gevolgen daarvan kan overzien of mist dat idee? En heeft u dan die problemen kunnen aankaarten bij iemand? Heeft u daar hulp bij gekregen?

00:49:23

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ik heb het geprobeerd, maar mijn juridische rechtsbijstandverzekering zegt: "Ik mag niet adviseren in overeenkomsten met de overheid."

00:49:31

Mevrouw Armut: Nee, maar met de gemeente. Ik zag een contactpersoon staan, geloof ik, in de overeenkomst voor vragen. Was die mogelijkheid er? Ik las volgens mij in uw brief dat dat miste.

00:49:45

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ik begrijp....

00:49:46

Mevrouw Armut: Ik las in uw brief dat er een belofte... Tenminste, ik denk dat het uw brief was. Dat er een belofte was dat er bij iedereen langs zou worden gegaan voor eventuele aanvullingen.

00:49:55

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Ja.

00:49:55

Mevrouw Armut: Is dat is dat inderdaad niet gebeurd?

00:49:57

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Klopt.

00:50:00

Voorzitter: Helder antwoord. Dan gaan we naar de laatste vraag voor mevrouw Van der Veen. Mevrouw Poelstra.

00:50:05

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel. Ik had een vraag voortbordurend op de vraag van mevrouw Armut. Is er over gesproken om bijvoorbeeld dat los te koppelen van elkaar, dus de omgevingsovereenkomst apart en dan niet te koppelen aan het feit dat we dat nu ook tegelijkertijd bespreken met de MER?? Zijn er gesprekken over geweest? Is dat op een manier van onderhandelen gegaan? Als tweede vraag: heeft u een advies voor vervolgtrajecten voor ons van hoe de gemeente dit anders zou kunnen doen?

00:50:35

Mevrouw Vlasta van der Veen (inspreker): Het valt mij bijvoorbeeld op wat er niet uit het gebiedsfonds staat dat het gezegd is. Dan verwacht je dat er een soort heen en weer koppel gaat van goh, dan anders. Het feit van we doen het niet uit het gebiedsfonds en het gebiedsfonds gaan we verdelen over 600.000 inwoners in plaats van 88. Dat voelt niet fijn.

00:51:02

Voorzitter: Dank u wel. Ik wou gaan afronden. We moeten ook het stuk nog bespreken, dus wellicht is na afloop nog even tijd om met elkaar het gesprek te gaan voeren. Mevrouw Van der Veen, dank voor uw bijdrage en uw antwoorden. Dan gaan we naar de bespreking van het raadsvoorstel en dan is mijn vraag aan de raadsleden wie als eerste wil beginnen. U wilt als eerst beginnen, gaat uw gang.

00:51:30

De heer Sietsma: Wees u naar mij, voorzitter?

00:51:33

Voorzitter: Ik wees naar Student en Stad. Hij had de hand omhoog voor de vraag van de spreker, maar nu de bijdrage. Eerste termijn, gaat uw gang.

00:51:43

De heer Swets: Dank u wel, voorzitter. Ik begin even met een kleine disclaimer. Normaal gesproken is mijn collega, Karoline de Groot, de portefeuillehouder dit onderwerp, maar zij had gelijktijdig een sessie. Ik heb het gevoel dat ik me redelijk goed heb ingelezen, maar mochten er hele technische vragen komen, zal ik misschien moeten doorverwijzen naar haar. Dan zal ik beginnen met de woordvoering. We zien in dit gebied een hele mooie koppeling van duurzame energie opwek met het toevoegen van natuur en de groene bufferzone. Zowel het nieuwe hoogspanningsstation als het zonnepark dragen allebei bij aan de Groningse ambitie om in 2035 CO2-neutraal te zijn. Tel daarbij op dat er deze week bekend is gemaakt dat er boven Groningen een windpark komt waarbij voor het eerst in Nederland op grote schaal waterstof wordt geproduceerd. Wij zien een toekomst voor ons waarbij Groningen dé provincie voor duurzame energie wordt. Dan had ik nog wel een aantal vragen richting het college. Zoals net ook bij de inspraak naar voren komen en ook in een ingezonden stuk komt naar voren dat burgers zich gepasseerd voelen in het participatieproces, dat er conflicterende of steeds wisselende informatie wordt gedeeld en dat het tekenen van een akkoordverklaring voelt als dwang van de gemeente om op die manier kunstmatig draagvlak te creëren. In hoeverre trekt het college zich dit aan? Welke

lessen zijn er eventueel uit te trekken voor de toekomst? Daarnaast wordt er in de stukken nu nog steeds uitgegaan van de komst van de hyperloop ondanks dat in de vaststelling MER Gebiedsontwikkeling Meerstad-Noord wordt aangegeven dat de realisatie ervan lastig wordt als er niet op tijd een vergunningsaanvraag ligt. Is er wat dat betreft al nagedacht over een alternatieve invulling van het gebied wat anders zou worden opgenomen door de hyperloop wanneer deze niet gerealiseerd kan worden?

00:53:28

Voorzitter: De heer Swets, u heeft een interruptie van de heer Tjepkema.

00:53:31

De heer Tjepkema: Dank, voorzitter. Ik hoor Student en Stad spreken over de ontevredenheid die er is over dit hele proces bij omwonenden die betrokken zijn. Nu heb ik gelezen dat er 72 adressen betrokken zijn in de participatie. Er is één inspraakreactie gekomen, dus is dit breed gedragen wat betreft Student en Stad?

00:53:47

Voorzitter: De heer Swets.

00:53:50

De heer Swets: Dank u wel. Als ik me baseer op de stukken die zijn ingekomen en ook de sprekers van zojuist zie ik dat er toch wel een aantal hindernissen zijn op het gebied van de van de participatie en dat burgers zich niet gehoord voelen. Het zou natuurlijk kunnen dat iedereen die hier niet vandaag is zich wel prima gehoord voelden. Wat dat betreft weten we nooit of daar een informatiebias in zit. Even kort terugkomend op de insprekers van zonet: ik hoorde dat er wat betreft de maatschappelijk boerderij moeite is om vergunningen die nodig zijn te realiseren. Wat dat betreft verzoeken wij het college om te kijken of daar mee geholpen kan worden. Dat was het einde van de woordvoering. Dank u wel.

00:54:35

Voorzitter: Dank u wel. Dan heeft u nog wat tijd in de tweede termijn, dus dat is heel fijn. Dan geef ik graag het woord aan de heer Sietsma. Gaat uw gang.

00:54:41

De heer Sietsma: Dank u wel, voorzitter. Ik spaar mijn mening op tot de tweede termijn. Ik heb nu een paar vragen aan het college. Je weet maar nooit wat het antwoord zal zijn, of mijn mening daardoor veranderd. Daarom doen we dit in twee termijnen. GroenLinks verwacht nog wel nadere besluitvorming over hoe de gemeente in financieel juridische zin het gebiedsfonds te zijner tijd zal vullen. Het gaat uiteindelijk om gemeenschapsgeld, die opbrengsten. Dat moet op een ordentelijke wijze aan het gebied worden overgedragen en ook de juridische beheersvorm moet nog worden uitgewerkt. Graag een reactie van het college, voor zover dat kan. Uit het raadsvoorstel begrijpen wij dat er ook een risico is dat we eerst nog door een badkuip van de financiering heen moeten voordat er uiteindelijk geld overblijft wat we in het fonds energietransitie kunnen stoppen. Wij zouden graag zien dat het fonds zo snel mogelijk gevuld wordt. Ziet het college daarvoor mogelijkheden?

00:55:40

Voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Poelstra, meneer Sietsma.

00:55:44

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel, voorzitter. Het gebiedsfonds moet nog ingevuld worden inderdaad, maar het is nu al wel onderdeel van de omgevingsovereenkomst die de inwoners moeten tekenen. Hoe ziet u dat verband?

00:55:57

Voorzitter: De heer Sietsma.

00:55:59

De heer Sietsma: Dat is hoe het werkt. Laten we de uitwerking, de stichtingsvorm of wat het ook wordt, vormgeven als er voldoende draagvlak is om deze weg in te gaan. Als we het helemaal uitwerken en er blijkt geen draagvlak te zijn, is dat zonde van energie. Zo zie ik dat voor mij. Ik hoop wel dat het college iets over kan zeggen over welke route we daarvoor gaan bewandelen. We vragen ons af of de overeenkomst juridisch sluitend is. Ik heb het wel gecheckt ambtelijk. Daar was de bevestiging, maar ik hoor graag van de wethouder nog even of de overeenkomst juridisch sluitend is, dat als inwoners nu tekenen voor 10.000 euro, dat ze dan geen procedure meer voor planschade kunnen starten. Anders weten we niet waar we aan beginnen als raad. Tot slot het, project Zuidertuinen en Meat Jelle en Marjan vragen aan medewerking van de gemeente, met name in de richting van erfpacht en ondersteuning bij de koop van die panden van de boerderij. Ziet het college daarvoor mogelijkheden?

00:57:14

Voorzitter: Dank u wel voor uw vragen. Dan gaan we naar de heer Hekkema, maar er is een vraag nog aan de heer Sietsma van mevrouw Armut.

00:57:22

Mevrouw Armut: Dank, voorzitter. Ik had inderdaad een vraag omdat de heer Sietsma begon over voldoende draagvlak. Ik dacht dat te horen ergens in uw woordvoering. Ik vroeg me af of de heer Sietsma van mening is dat de 42 huishoudens die op dit moment hebben getekend voldoende draagvlak is.

00:57:38

Voorzitter: De heer Sietsma.

00:57:40

De heer Sietsma: Zodra je het woord draagvlak gebruikt, barst het hier los in de raad. Mijn suggestie was: laten we kijken of er voldoende draagvlak is, dus voldoende mensen die overeenkomst tekenen, voordat we verdergaan met de uitwerking van het gebiedsfonds. Ik hoop dat het college een route daarvoor kan aangeven. Ik heb ambtelijk gecheckt die 60 procent is inmiddels alweer meer. Ik denk dat we heel erg de goede kant opgaan.

00:58:07

Voorzitter: Mevrouw Armut is nog niet helemaal tevreden.

00:58:11

Mevrouw Armut: We lezen natuurlijk dat omwonenden nog kunnen tekenen tot het raadsbesluit over het bestemmingsplan. Dan vraag ik me toch af - ik weet niet hoeveel het nu exact is, maar stel dat het rond de 42 huishoudens zal liggen - of GroenLinks dat voldoende draagvlak vindt.

00:58:28

Voorzitter: Meneer Sietsma.

00:58:29

De heer Sietsma: Het is nu al meer. Dit is een flauwe vraag, want we moeten hier geen spelletjes spelen over hoeveel procent precies genoeg is. We moeten een inhoudelijk gesprek voeren of wij denken dat er genoeg draagvlak is.

00:58:45

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Armut gaat over haar vragen en u gaat over uw antwoorden. Dit was uw antwoord. Dan heeft u nog een vraag van mevrouw Poelstra en van meneer Tjepkema.

00:58:55

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel. Ik heb nog een vraag. We hebben het natuurlijk over een omgevingsovereenkomst, waarvan ook een paar mensen zeggen van is dit niet een pressiemiddel? Als we het op die manier moeten zien, als een manier om te bepalen of er genoeg draagvlak is, weet ik niet of we wel van het juist uit gaan. Ondanks dat er al heel veel mensen getekend hebben, weten we nog steeds niet goed waarom mensen tekenen.

00:59:25

De heer Sietsma: Argwaan en achterdocht zaaien is echt het makkelijkste wat we hier kunnen doen. Dat moeten we niet doen. We moeten er echt van uitgaan dat als mensen tekenen dat ze dat bij hun volle verstand doen en dat ze zich kunnen vinden in wat er op papier staat. Het zijn volwassen mensen, dus ik ga ervan uit dat mensen die op die manier hebben getekend. Verder lees ik die overeenkomst niet als een pressiemiddel. Het staat mensen geheel vrij om zelfs een planschadeovereenkomst te starten. Het enige wat ze moeten doen, is vooral niet tekenen. Dan kunnen ze ook nog steeds profiteren van het gebiedsfonds. Ik lees daar geen pressiemiddel in. Het is wel treurig als mensen dat zo ervaren. We moeten ons ook geen illusie maken dat we echt iedereen 100 procent gelukkig kunnen maken.

01:00:13

Voorzitter: Dank u wel, heer Sietsma. Ik probeer ook uw tijd een klein beetje te bewaken, want dat loopt toch best wel snel op. Wellicht kunt u kort antwoord geven op de korte vraag van de heer Tjepkema. Die is al geweest. Wie mag ik dan het woord geven? De heer Hekkema, gaat uw gang.

01:00:29

De heer Hekkema: Dank, voorzitter. Dan zal ik me ook beperken tot een aantal vragen. Mijn eerste vraag gaat net als die van de heer Sietsma van GroenLinks over die twee hele mooie initiatieven waarvan de een al gaande is en de ander nog in de opstartende fase zit. Ik zou graag van het college willen horen of het college - we besluiten hier nu over een raadsvoorstel waarbij de koppelkansen wel worden genoemd, maar er verder geen besluitvorming aan hangt - wel in kan gaan op het verdere traject en het proces en hoe wij hier als raad ook in de toekomst nog over kunnen gaan besluiten. We willen meegeven dat we dat erg belangrijk vinden vanuit de Partij voor de Dieren. Dan wat inhoudelijke vragen en ik denk dat die dan bij de wethouder energie liggen. We hebben natuurlijk de gebiedsvisie vastgesteld door de raad en 2021 gesproken over een minimale tussenruimte tussen de

zonnepanelen van ten minste drie meter. Nu zien we toch dat in het raadsvoorstel zelf en in de MER-beoordeling op een wat andere bandbreedte wordt gerekend. Ik volg die argumentatie wel. In het milieueffectrapport wordt gesteld dat die mogelijke gevolgen voor het versterken van de natuur best aanzienlijk kunnen zijn. Tegelijkertijd wordt in de beoordelingscommissie van die MER van het milieueffectrapport dat ook gesteld dat het nog best lastig is om voorbeelden in het land te vinden waarbij daadwerkelijk ook echt versterking van de natuur heeft plaatsgevonden. Het is vooral mogelijk, dat zegt de commissie ook, een theoretische aanname. Graag een reactie daarop van de wethouder van hoe we in het groene inrichtingsplan er toch echt voor kunnen zorgen - en dat kunnen we bijvoorbeeld doen door middel van monitoring, door middel van nog meer ecologen betrekken straks bij de groene inrichtingsplan en natuurlijk ook de omwonenden betrekken - dat het straks echt een zonnepark wordt dat een ecologische plus heeft en waarbij je dan misschien ook wel echt een heel mooi voorbeeld wordt van hoe duurzame energieopwekking en ecologie samen kunnen gaan. Dan heb ik ook nog een vraag over de gebiedsovereenkomst die samen met omwonenden wordt gesloten. Daarin wordt heel mooi gezegd dat voor 150 hectare een pachtovereenkomst wordt gesloten met omwonenden. Daar staat wat ons fractie betreft ook heel terecht in dat op die gronden straks geen jacht plaatsvindt, maar dat staat niet in het raadsvoorstel zelf. We zouden graag zien dat het toch in het raadsvoorstel zelf ook wordt opgenomen. Misschien kan de wethouder daar ook even kort op reageren. Dan laat ik het daar eerst bij.

01:03:19

Voorzitter: Heldere vragen, denk ik. We gaan dat straks van de wethouder horen. We gaan door naar de heer Tjepkema.

01:03:27

De heer Tjepkema: Dank, voorzitter. U kent mijn voorliefde voor deze werkwijze, maar ik ga het gewoon proberen. Even kort: een goed plan, goede milieueffectrapportage. Terechte conclusie die getrokken worden door het college. Mijn fractie is heel blij dat wij met dit zonnepark zelf de regie in handen hebben en dat we dit ook samen met omwonenden op gaan pakken. Daar zien we echt hele goede stappen in en zijn we ontzettend blij mee. Voor de eerste termijn een paar vragen en in de tweede termijn ga ik er iets verderop in. Ik heb het even over de profijtregeling. Die is hier ook al even voorbijgekomen in de inspraak. De heer Kleiman benoemt net dat er inderdaad geen rekening wordt gehouden met inflatie. Vraag aan de wethouder zou zijn waarom dat nu nog niet voorzien is. Tweede vraag daarover is dat dit op dit moment voorzien is voor een periode van vijftien jaar. Waar is de vijf jaar op gebaseerd? Zou het ook niet voor een langere termijn geregeld moeten worden? Dan hebben we het even gehad over de maatregelen met betrekking tot verkeersveiligheid. Mevrouw Van der Veen had het daar geloof ik ook al even over. Waarom zou dat uit het gebiedsfonds moeten komen? Is dat niet een reguliere taak van de gemeente? Heel kort nog even over de planschadevergoeding. Ziet de gemeente, de wethouder, het college dit als een ruimhartige vergoeding? In aanvulling op wat net door de spreker gezegd is daarover: we hebben geen voorbeelden elders uit het land of in ieder geval niet ontzettend veel voorbeelden. Misschien zijn we ook aan het experimenteren daarmee. De heer Sietsma zegt ook terecht: "Het staat je ook vrij om zelf die planschade te claimen op een later moment." We nemen nu de vlucht vooruit als gemeente. Is het ruimhartig genoeg? Dank.

01:05:04

Voorzitter: Dank u wel. Dat gaat heel goed, deze werkwijze. Wie is de volgende die het woord wil? Mevrouw Poelstra, gaat uw gang.

01:05:14

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel, voorzitter. Allereerst heel erg dank aan de insprekers vanavond. Erg fijn en belangrijk dat jullie de moeite genomen om hier te zijn. Volgens mij hebben jullie er allemaal al heel veel tijd en energie in zitten. Dat van de verkeersveiligheid kan ik beamen. Ik was vandaag bij de Eemskanaal en er reed een auto echt keihard langs. Ik schrok me een hoedje, dus daar is nog wel wat te doen. We hebben dus daar gekeken en op zich ben ik het wel eens met de plaatsing van een zonnepark. We zijn ook heel erg blij dat deze motie, meer inspraak en profijt voor de Lageland polder die wij hebben ingediend, nu uitgevoerd wordt. We hebben hem ingediend omdat het van zo groot belang is dat er goed met inwoners gesproken wordt en dat omwonenden en andere belanghebbenden erkent worden hierin. We merken ook wel echt dat de gemeente heel erg haar best heeft gedaan en dat jullie er allemaal heel veel tijd in hebben gestoken. Er zijn nog wel wat dingen die nog wel misgaan of in ieder geval finetuning nodig hebben. Dat is ook waarom wij dit debat hierover voeren vandaag. Er zijn toch nog wat onduidelijkheden. Ik denk dat de gebiedstafels hartstikke mooi is, ook de vergoeding vinden we heel belangrijke. Laat me ook vooropstellen dat ik dat ook niet zie als een pressiemiddel, maar omdat het wel zo gepercipieerd zou kunnen worden - daarom voeren we dat ook juist het gesprek daarover - wil ik er zeker van zijn dat het niet zo is. Dat zou mij erg veel goed doen, zodat mensen inderdaad goed gecompenseerd worden. Dat is de hele insteek geweest. In principe laten milieueffectrapportages zien dat het zonnepark wel inpasbaar is, maar er zijn nog wel wat keuzes niet duidelijk. Is die niet rooskleurig.

01:06:59

Voorzitter: Mevrouw Poelstra, u heeft een interruptie van de heer Sietsma.

01:07:03

De heer Sietsma: Voorzitter, ik hoorde mevrouw Poels zeggen: "Er zijn toch nog wel wat dingen die uitgewerkt moeten worden." Toen dacht ik: dan komt er nu een lijstje, maar dat komt eigenlijk niet. Kunt u dat lijstje even geven?

01:07:12

Voorzitter: Mevrouw Poelstra, het lijstje.

01:07:16

Mevrouw Poelstra-Bos: Misschien was het ook een beetje inherent aan het feit dat we werken met een eerste en tweede termijn. Ik ben met name benieuwd naar het proces. Dat is wat ik in de gesprekken met de omwonenden terug hoor, dat het proces niet duidelijk is. Wanneer moet die overeenkomst getekend worden? Wanneer gaan we verder in gesprek? En met name die terugkoppeling. Dat is ook wat ik meerdere keren heb gehoord in gesprekken met inwoners. We denken dat we iets hebben afgesproken, hoor ik dan. De ecologische bufferzone zou aan alle kanten zijn, nu is het aan één kant toch niet. Dat wordt dan toch later in de stukken vernomen, zonder dat het eerst besproken is en teruggekoppeld aan die gebiedstafels. Dat is waar ik naar op zoek ben van wat gaat er nou mis in dat proces van participatie? Juist ook omdat wij destijds dat graag wilden, dat er meer inspraak zou

komen. Dat is waar we het continu over hebben in de raad. Hoe kan het nou dat het proces niet duidelijk is? Ik kan me ook voorstellen dat de gemeente daar heel veel moeite voor heeft gedaan, maar ook moet leren. We moeten er allemaal van leren. Ook wij als raad moeten onze verantwoordelijkheden...

01:08:30

Voorzitter: Mevrouw Poelstra, ik weet niet of dit nog het antwoord was op de vraag van de heer Sietsma. U heeft er ook een vraag van meneer Tjepkema. Ook u geef ik het advies om op de tijd te letten. De heer Tjepkema.

01:08:40

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank. Inspraak is het goede haakje, want u benoemd dat net zelf. Er is een mogelijkheid geweest om inspraak te leveren. Dat ging ook over het participatieproces. Er zijn 72 huishoudens betrokken, ongeveer 50 - wat ik hoor van de ambtelijke dienst - huishoudens die nu getekend hebben. Waar gaat dit dan mis volgens D66? Heeft misschien D66 andere verhaal gehoord dan dat ik heb gehoord en dat de Partij van de Arbeid heeft gehoord? Ik vind het echt dat we secuur moeten zijn als het gaat om draagvlak. We moeten niet zomaar doen alsof dat altijd afwezig is of iets dergelijks. Ik zie juist in die 50 ondertekeningen dat er heel veel draagvlak is op dit moment.

01:09:15

Voorzitter: Mevrouw Poelstra.

01:09:16

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel. Het is fijn om dat te kunnen verduidelijken, want ik ben van mening dat het over het algemeen wel steeds beter gaat. Alleen, we moeten het nog steeds ook door blijven verbeteren. Er zijn wel mensen die zeggen: "We zijn murw van al die gesprekken." Dat is wel dat ik toch wel gehoord heb, dus vandaar dat we echt zeker weten dat wij dit wel op de goede wijze te doen. De MER kan denk ik nog wat completer zijn. Er zijn nog wat dingen [crosstalk]

01:09:44

Voorzitter: U heeft nog een vervolgvraag.

01:09:46

De heer Tjepkema: Heel kort, maar heeft D66 een idee wat we dan wel zouden moeten doen? Volgens mij hebben we een heel mooi participatietraject hier opgezet. Volgens mij hebben inwoners op allerlei manieren hun mening kunnen uitgeven. Heeft D66 een oplossing voor die murwheid?

01:10:01

Voorzitter: Mevrouw Poelstra, heeft u een oplossing? U heeft nog dertig seconden, dus ik zou u aanraden een kort antwoord te geven.

01:10:07

Mevrouw Poelstra-Bos: Proces schetsen en terugkoppelingen Die twee kernwoorden. Recht doen aan de MER. Dat is voor ons belangrijk. De ecologische buffer wil ik graag terugzien. Nog twee vragen voor de wethouder. Voor de plannen voor de hyperloop als die niet doorgaat, wat doen we met de vrijgekomen ruimte? Als wij afzien van de bevoegdheid over

dit grote zonnepark, wat normaal bij EZK ligt, die gevolgen zijn me niet helemaal duidelijk. Zou de wethouder daar ook op kunnen reflecteren?

01:10:39

Voorzitter: Dank u wel. Dat was de woordvoering van D66. Dan de heer Van der Laan, gaat uw gang.

01:10:46

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Wij zijn zeker voor duurzame energie. Het plan wat er nu ligt, is wel wat grootschalig natuurlijk. Ik denk dat het een understatement is als we het hebben over 175 hectare. Wat dat betreft hebben we ook wel te doen met de omwonenden, waarvan een aantal ook hier aanwezig zijn. Het zal je maar gebeuren dat je hele omgeving verandert. Sommigen noemen het park, anderen noemen het een industrie. De waarheid zal ergens in het midden liggen, maar het is wel een enorme impact op je leefomgeving.

01:11:19

Voorzitter: Het heeft ook impact rechts van u, want u heeft daar een vraag.

01:11:24

De heer Sietsma: Voorzitter, dank u wel. Is de heer Van der Laan zich ervan bewust dat het alternatief, wat oorspronkelijk in de papieren stond, een hele woonwijk was met woningen van een bepaalde hoogte, niet laag zullen we maar zeggen, die tot in de achtertuinen van de omwonenden zou reiken? Is dat niet veel erger?

01:11:46

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:11:46

De heer Van der Laan: Dat is hetzelfde vraag als we hadden er ook een echte industrie kunnen gaan neerzetten. Wat als? Ik vind dat een beetje speculatief. Daar is op dit moment geen sprake van en is in die zin ook onvergelijkbaar. Het is en blijft gewoon een enorme impact hebben op de omgeving.

01:12:06

Voorzitter: Dan aan de linkerkant heeft u een vraag van de heer Swets van Student en Stad.

01:12:09

De heer Swets: Dank u wel. Een hele korte vraag. U heeft het in uw woordvoering over 175 hectare. Volgens mij is in het stuk aangegeven dat er nog een keuze valt te maken tussen 125, 150 of 175 hectare. Wat zou de voorkeur hebben van de Partij voor het Noorden?

01:12:25

Voorzitter: Partij voor het Noorden.

01:12:28

De heer Van der Laan: A, B of C? Het gaat er niet zozeer om dat wij een voorkeur hebben. Ik denk met name voor de inwoners: hoe minder, hoe beter. De 175 hectare wordt wel genoemd, dus is in die zin wel realistisch. We houden er wel rekening mee dat dat het ook zal worden. Het gaat er vooral om: wat vinden de inwoners? Daar maken we ons toch wat zorgen over. We zien wat dat betreft liever ook - dan vervolg in mijn woordvoering,

voorzitter - dat zonnepanelen verschijnen op de vele lege daken in de stad Groningen. Uiteindelijk zoals de zonneladder dat ook voorschrijft. Het begint al bij die lege daken. Ga nou niet dat mooie, kostbare landschap - waarvan wij in Groningen in de ondergrond al totaal vernield hebben de afgelopen decennia - helemaal kapotmaken.

01:13:24

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Sietsma en de heer Tjepkema. Eerst de heer Sietsma.

01:13:28

De heer Sietsma: Voorzitter, ik weet niet of de heer Van der Laan bij de sessie over de routekaart betrokken is geweest, maar hij herkent misschien wel de sommetjes over de ambities van de gemeente Groningen. Zelfs als we alle geschikte daken vol leggen, hebben we nog steeds 500 megawatt aan opbrengst nodig van zonneparken buiten de daken. Weet u dat?

01:13:50

Voorzitter: Meneer Van der Laan, weet u dat?

01:13:52

De heer Van der Laan: Het is allemaal leuke raad en daad spelletjes, voorzitter, maar feit is dat heel veel daken op dit moment nog leeg zijn. Daar gaat het ons om. Het is heel makkelijk om landschappen te verkwanzelen en vol te bouwen, wat ook in de hele provincie massaal gebeurt.

01:14:08

Voorzitter: Dan heeft u nog een vraag van de heer Tjepkema.

01:14:12

De heer Tjepkema: Ik heb het uw buurvrouw net gevraagd, maar wat is het alternatief voor Partij voor het Noorden om deze energietransitie op gang te brengen, om minder CO2 uit te stoten, om voor een duurzame wereld op te komen? Dat gaan we niet redden met die daken alleen.

01:14:24

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:14:25

De heer Van der Laan: Nogmaals, voorzitter, we gaan gewoon door met de raad en daad spelletjes. Dat is leuk, maar 80 procent van de daken in de stad is nog steeds hartstikke leeg. Iedereen die dat wil, kan dat constateren. We kunnen allemaal al filosoferen over andere alternatieve vormen, maar nogmaals, 175 hectare is echt megagroot!

01:14:51

Voorzitter: Dank u wel. Dat was het voor uw bijdrage in deze eerste termijn?

01:14:54

De heer Van der Laan: Nee, zeker niet.

01:14:57

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:15:01

De heer Van der Laan: Dat is de kritische kant van het verhaal. Verder vinden wij het natuurlijk wel goed dat er nu echt via regietafels gesprekken zijn gevoerd met omwonenden en dat ook uiteindelijk ruim 60 procent heeft getekend. De vraag is natuurlijk wel: wat gaat die andere 40 procent doen? De groene buffers waarover wordt gesproken, vinden wij positief. Dat kunnen wij zonder meer ondersteunen. Daarmee lijkt ook wel een kentering te komen dat als je dit gaat doen, - we hebben niet de illusie dat we dat kunnen tegenhouden als Partij voor het Noorden - doe het dan wel goed en in samenhang met omwonenden en ook in samenhang met biodiversiteit en groene zones. Vanuit de bewoners wordt benadrukt dat zogenaamde koppelkansen zoals snel internet en verkeersveiligheid gefinancierd dienen te worden vanuit de gemeentelijke middelen en niet vanuit het gebiedsfonds. Het is de bewoners duidelijk gemaakt dat de gemeente geen budget hiervoor heeft. Dat vinden wij toch wel wat heel kort door de bocht. Dat zeg ik ook al tegen mijn kinderen als ze een ijsje willen. Ja, ik heb geen geld. Einde discussie. Dat vinden we toch wat makkelijk in dit geval. De impact op het gebied is enorm.

01:16:31

Voorzitter: Meneer Van der Laan, de discussie eindigt ook als de tijd bijna voorbij. Ik wil u vragen om tot een afronding te komen.

01:16:37

De heer Van der Laan: Ik ben bijna klaar, voorzitter. Daar willen we toch nog wat toelichting bij van de wethouder. Is er dan echt geen budget of is er gewoon geen politieke wil om dit gebied van internet te voorzien dan wel te helpen aan snel internet? Dat geldt ook voor de verkeersveiligheid.

01:16:52

Voorzitter: Dank u wel.

01:16:53

De heer Van der Laan: Last but not least voorzitter, de hyperloop waarvoor nog steeds geen vergunning is aangevraagd. Komt deze in de knel of moeten we dat misschien ook maar accepteren en vindt dat de bewoners dat ook verder wel prima dat er voorlopig geen sprake van is? Tot zover, voorzitter.

01:17:09

Voorzitter: Dank u wel, meneer Van der Laan. Dan gaan we naar de heer Staijen van Stadspartij 100% Groningen.

01:17:15

De heer Staijen: Dank u, voorzitter. In eerste instantie ook van mijn kant mijn dank aan de insprekers en mijn grote waardering, vooral voor de initiatieven van de Zuiderweg, de boerderij en een wooncorporatie. Ook ik hoop dat de gemeente hier een soepele opstelling kan geven om deze mensen verder op weg te helpen. Voorzitter, dan vraag ik me echt af welke waarden dit college nog hecht aan een milieueffectrapportage. In deze MER ontbreekt nog veel essentiële informatie over een vijftal belangrijke milieuzaken waardoor er geen besluiten hierover kunnen worden genomen. Het advies van de commissie die dit beoordeelde is dan ook om met deze besluiten te wachten tot dit volledig uitgewerkt is. De toezegging van de gemeente om dit dan wel een keer aan te zullen vullen, is voor de

Stadspartij dan ook volkomen onvoldoende. We willen eerst een volledige MER voordat er besloten gaat worden over volgende fases van dit ingrijpende project op te starten. Dan, voorzitter, er is al een hoop over gezegd, maar een draagvlak voor 60 procent en misschien is het 65 procent bijna voor de omgevingsovereenkomst is toch absoluut onvoldoende. Mijn fractie vindt echt dat de gemeente hier wel wat meer inspanning mag doen voor een project dat zo enorm ingrijpt in de leefomgeving van de mensen in deze polder.

01:18:38

Voorzitter: Meneer Tjepkema wil daar graag wat over zeggen of vragen. Gaat uw gang.

01:18:41

De heer Tjepkema: Ja, zeker. Volgens mij is er nog heel veel tijd om die overeenkomst getekend voor bewoners is. Waar ziet de Stadspartij precies het probleem? Kan de Stadspartij zich ook voorstellen dat bewoners even dit debat afwachten, deze besluitvorming en dan alsnog gaan tekenen?

01:18:54

Voorzitter: De heer Staijen.

01:18:55

De heer Staijen: Ik kan me zeker voorstellen dat de bewoners even wachten, maar hier wordt op dit moment geschermd met 6 procent en verwacht dat wij daar allerlei besluiten over nemen. Dat vind ik gewoon onvoldoende. Ik verwacht nog een duidelijke extra inspanning van de gemeente om te komen tot een weet ik veel wat voor percentage. Dat ben ik het met GroenLinks eens. Dat. Je hoeft daar niet per se een getal aan vastknopen, maar het moet wel meer zijn als wat het tot nu toe is. De bewoners voelen zich op dit moment nog steeds, ondanks de extra inspanning van de gemeente, onvoldoende gehoord. Dat is iets waar we nu al jaren mee worstelen in deze polder.

01:19:29

Voorzitter: U heeft ook een vraag van de meneer Sietsma en daarna nog een vervolgvraag van de heer Tjepkema.

01:19:34

De heer Sietsma: Ik sla een beetje aan op dat soort uitlating als "bewoners horen zich op dit moment onvoldoende gehoord." Dat is heel algemeen. Ik constateer dat niet alleen 60 procent, dat staat in de stukken, maar inmiddels 50 van de 72 huishoudens een handtekening hebben gezet, dat ambtenaren verwachten - zij lopen er nog steeds rond huis aan huis - dat ze wel 60 ondertekende stukken krijgen. We moeten niet praten over de bewoners die onvoldoende geïnformeerd zijn. Bent u dat niet met mij eens?

01:20:09

Voorzitter: De heer Staijen.

01:20:10

De heer Staijen: Ik heb het niet over bewoners die onvoldoende geïnformeerd zijn. Ik heb het over bewoners - u heeft een aantal insprekers dat net ook weer horen zeggen - die zich onvoldoende gehoord voelen door de gemeente. Er zijn veel gesprekken, maar het is heel vaak eenrichtingsverkeer.

01:20:27

Voorzitter: Dan heeft de heer Tjepkema nog een vraag.

01:20:30

De heer Tjepkema: Waar ziet de Stadspartij dat terug? We hebben één zienswijze binnengekregen. Dan had ik 70 zienswijzen verwacht dat de Stadspartij. Waar ziet u dat terug? Ik heb mijn rekenmachine even bij gepakt: het is 70 procent inmiddels. Laten we het daarover hebben.

01:20:43

Voorzitter: De heer Staijen.

01:20:44

De heer Staijen: Een groep omwonenden heeft gezamenlijke een zienswijze tegen van 154 aandachtspunten. In reactie hierop gaat de gemeente heel makkelijk met beantwoording om. Nu wordt er over gezegd: " Door deze ene zienswijze blijkbaar niet over te nemen." Je kan natuurlijk alles bundelen en dan zeggen: het is er één. Het advies is eigenlijk: voortaan 154 zienswijze indienen, dan hebben we veel meer om over te praten.

01:21:07

Voorzitter: Dat roept vragen op bij de heer Sietsma.

01:21:10

De heer Sietsma: Voorzitter, ik heb even nagevraagd hoeveel ondertekenaars er zijn. Dat zijn er twee. Weet de heer Staijen dat?

01:21:18

Voorzitter: De heer Staijen.

01:21:20

De heer Staijen: Dat is niet één zienswijze, maar het zijn er meerdere. Wij vinden het te kort door de bocht en vonden ook de beantwoording van de vragen bijzonder laconiek en erg kort af. Waar was ik gebleven?

01:21:37

Voorzitter: U heeft nog ongeveer een minuut spreektijd.

01:21:41

De heer Staijen: Ik ben klaar. De laatste vraag kwam net aan het eind van mijn verhaal.

01:21:45

Voorzitter: Dan dank ik u voor uw bijdrage. Ik kijk even wie ik het woord mag geven. Mevrouw Armut, aan u het woord.

01:21:53

Mevrouw Armut: Dank, voorzitter. Wat in ieder geval opvalt, is dat we echt zien dat er heel veel tijd in is gestoken. Ook van bijvoorbeeld de insprekers horen we terug dat het zeker geen makkelijk proces is geweest. Het zou wel heel mooi zijn dat een proces wat - om het zacht uit te drukken - zo rommelig is verlopen toch netjes afgesloten kan worden. Wij worstelen daar wel een beetje mee. Is het duidelijk bij mensen wat zij ondertekenen? Als we kijken naar hoe vaak hij is ondertekend, hebben mensen bijvoorbeeld extra tijd nodig, misschien extra gesprekken, of moeten we niet duidelijk krijgen wat de reden is dat zij dit

niet ondertekenen? Dan nog het punt van een van de sprekers die zegt dat er geen ruimte meer is gegeven voor aanvullingen. Hoe ziet het college dit? Ik kan me namelijk voorstellen dat als het college dit herkent, dat zij hier vast wat mee wil doen. Verder zijn er al veel vragen gesteld, bijvoorbeeld over het gebiedsfonds waarbij we erg benieuwd naar de antwoorden van het college. We delen ook de vraag over de hoogte van de vergoeding van de Partij van de Arbeid. Daar wou ik het voor nu even bij laten, voorzitter.

01:22:55

Voorzitter: Dank u wel. Dat is mooi kort en krachtig. Ik kijk even naar de VVD. De heer Vaes, gaat uw gang.

01:23:01

De heer Vaes: Dank u wel, voorzitter. Drie vragen aan het college. Ziet het college mogelijkheden voor de plannen rondom de maatschappelijke boerderij en Zuidertuinen, zoals vandaag hier verwoord? Tweede vraag: zou de wethouder willen ingaan op de vergoedingsregeling en wat er gebeurt als een omwonende niet tekent? Raakt deze de vergoeding kwijt of niet? De derde vraag: ik zou de wethouder willen vragen welk beeld hij heeft bij het participatieproces zoals die tot nu toegelopen is en bij het draagvlak zoals deze er nu bijligt, dus het beeld? Dank u wel.

01:23:35

Voorzitter: Dank u wel. Helder. Daarmee hebben we de eerste termijn achter de rug en zijn de vragen die gesteld moesten worden gesteld. Dan is het woord aan de wethouders. Wie mag ik als eerste het woord geven? Meneer Broeksma, gaat uw gang.

01:23:52

Wethouder Broeksma: Voorzitter, ik denk dat ik de meeste vragen heb vanuit energie, hoewel formeel het hele zaakje van de wethouder Niejenhuis is. Ik dank voor alle vragen van de sprekers en wat allemaal gedeeld is. Ik probeer alle vragen te beantwoorden. Voor mij is dit de eerste keer dat ik in deze wijze van vergaderen betrokken ben. Ik begin bij de omgevingsovereenkomst. Er zijn veel vragen over gesteld. Word je gedwongen om te tekenen? Nee, je wordt niet gedwongen te tekenen. Als je wel tekent, wat gebeurt er dan? Als je tekent, heb je recht op die 10.000 euro plus die 15 keer 1.000 euro. Dat is een ruimhartig bedrag: 25.000 is uitgerekend. Dat is een zeer ruim bedrag. Over 10.000 euro is een vraag gesteld. Bij windparken met vergelijkbare afstand wordt als planschade iets van 4.000 euro vergoed. Wij zitten daar ruim boven, juist omdat we denken dat we die met die 10.000 een procedure voorkomen. Het is ruim geld, maar dat scheelt ons een procedure, dat scheelt de omwonenden een procedure. Advocaten die dan met een deel van de pot ervandoor gaan kunnen we uitschakelen. Dat betekent dat het geld hier in het gebied blijft en dat geven we aan de omwonenden. Als ze tekenen en alsnog planschadevergoedingen willen vragen, vervalt het aanbod van die 10.000 en keren we de planschade uit zoals die toegekend wordt. Als het minder is dan 10.000, is het minder dan 10.000. Is het meer dan 10.000 - dat verwachten we op geen enkel moment - zou dat meer moeten zijn. Wij denken dus dat 10.000 heel ruim is, omdat we daarmee ook de kosten van de hele procedure en van het proces kunnen bewaren. Er is gevraagd naar de indexering van die 15 keer 1.000. 1.000 euro nu heeft een andere waarde over vijftien jaar. We denken niet dat dat terecht zou zijn. Die 25.000 is een zeer ruim bedrag. We denken dat het voldoende is om dat vorm te geven.

Overigens, alles wat meer is dan die 15 keer 1.000 euro gaat uit het gebiedsfonds wat voor het gebied bedoeld is. Dat gaat naar een individuele inwoner. Dat vinden wij eigenlijk niet passen bij het idee. Dwang om te tekenen is er niet. Het zou onverstandig zijn, omdat je dan die 15 keer 1.000 euro misloopt dus waarom zou je dat niet doen? Het wettelijke recht op planschade kun je altijd te tekenen. Wij denken een heel ruimhartig aanbod te hebben gedaan. Dat blijkt ook uit de cijfers. We krijgen net door dat inmiddels 46 van de 70 getekend hebben. Als dat 70 procent is, geloof ik dat. Hebben we ook gesproken met wie wilden als er onduidelijk was over de omgevingsovereenkomst? Een aantal mensen hebben dat gedaan. Voor uw beeldvorming: met de inspreker is drie keer gesproken bijvoorbeeld.

01:27:08

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Sietsma.

01:27:12

De heer Sietsma: Voorzitter, om even scherp te krijgen: zien inwoners af van het wettelijke recht op planschade als ze tekenen?

01:27:19

Voorzitter: De wethouder.

01:27:22

Wethouder Broeksma: Als je als je tekent? Nee, dan kun je alsnog het planschadeproces aan gaan, maar dan vervalt wel de optie van die 10.000. Dat is een minnelijke schikking. Neem ik die 10.000, dan heb ik geen procedure. Doe ermee wat je wilt. Wil je alsnog planschade? Gaat dat voor en het bedrag wat er uitkomt, is het dan. Je krijg je de planschade en alsnog die 15 keer 1.000 euro. Er is geen risico wat dat betreft. Je doet geen afstand van de andere rechten. Waarom gekozen voor vijftien jaar? Vijftien jaar? Dat is de SDE-termijn. Daarna kunnen we evalueren en kan de raad van dan verder zien hoe daarmee om te gaan. Tot zover over de omgevingsovereenkomst. Het gebiedsfonds is ook naar gevraagd. De regels daarvan volgen later, uiteraard met een juridische check hoe we dat allemaal netjes doen. Het gebied is niet de hele gemeente, zeker geen 600.000 mensen. Het gaat over de omliggende postcode, het postcodegebied zoals we daarnaar kijken. De regels volgen later. Volgend jaar is daar van het idee. Uit dat gebiedsfonds zou bijvoorbeeld snel internet of verkeersveiligheid gefinancierd kunnen worden. Het gebiedsfonds is een restantbedrag van de 1.000 euro per megawatt piek. Dan heb je het over een getal van zeven cijfers, ver boven een miljoen. Daar kunnen mooie dingen van gebeuren, bijvoorbeeld snel internet of verkeersveiligheid. Een aantal mensen uit het gebied geeft aan - dat hoeft nu nog niet besloten te worden - dat zien wij niet zitten, daar doen we liever andere dingen mee, zonder dat precies duidelijk is wat het dan is. Snel internet is inderdaad gesuggereerd. Dat kost zeven ton voor 70 adressen, dus dat is 10.000 euro per adres. Dat kan. Het bedrag is er. Het hoeft niet. Rodin zou dat leveren, die heeft een afspraak gemaakt met de provincie. Rodin komt dat op een of andere manier niet na. De finesses daarvan weet ik niet, maar dat is een heel ongelukkige situatie. Voor snel internet is dat een afspraak met de provincie die niet nagekomen lijkt te worden. Voor verkeersveiligheid: we hebben maatregelen genomen, u heeft dat eerder goedgekeurd. Het gemeente Groningen deel van de Eemskanaal Zuidzijde. Er is ook nog een deel wat in Midden-Groningen ligt, waar overigens geen maatregelen zijn genomen. Binnenkort hebben wij het UvP, uitvoeringsplan verkeersveiligheid, dan kunt u

alsnog een keuze maken of dit dan een prioriteit moet zijn. Ook gegeven het feit dat er een gebiedsfonds [crosstalk]

01:30:10

Voorzitter: Meneer Broeksma, u heeft een vraag van de heer Van der Laan.

01:30:15

De heer Van der Laan: Over het internet ten aanzien van de provincie en Rodin: zou de gemeente Groningen daar een rol in kunnen spelen door bijvoorbeeld de provincie aan te sporen allemaal een keer vaart te maken, in ieder geval voor dit gebied? Ook omdat de provincie waarde hecht aan zonneparken/industrieën en daar dus alle belang bij heeft. De lijntjes zouden toch wel een beetje korter zijn tussen de gemeente en de inwoners, tussen de provincie.

01:30:48

Voorzitter: De vraag is helder, denk ik. Het college.

01:30:51

Wethouder Broeksma: Ik ken het dossier niet goed, maar ik heb op geen enkele manier de illusie dat het verder aansporen van de heer Rijzebol iets zou veranderen in de kwestie Rodin, omdat hij daarbovenop zit en volgens mij Rodin op de contractuele eisen wijst. Ik kan hem aansporen, maar dat voegt niks toe.

01:31:11

Voorzitter: Meneer Van der Laan heeft nog een vervolgvraag.

01:31:14

De heer Van der Laan: Voorzitter, maar het college kan het in ieder geval proberen zonder te zeggen dat het niks toevoegt. Kan het college niet toezeggen dat ze het in ieder geval gaan proberen voor deze inwoners?

01:31:24

Voorzitter: Het college.

01:31:28

Wethouder Broeksma: U bent ook lid van de Provinciale Staten. Dit is een afspraak tussen de provincie en Rodin. Ik ken die afspraak niet, ik ken het contract niet en ik ben niet de gedeputeerde die erover gaat. Volgens mij bent u echt hier bij de gemeente op het verkeerde adres. Dan zou u dit moeten regelen via de provincie. Als het gebied zegt: "We willen voor die 7 ton dat aanleggen" kan dat gebiedsfonds daarvoor aangesproken worden. Dan komt het er, al dan niet via Rodin. Om nu nog de heer Rijzebol op te bellen en te zeggen: "Doe je wel je best richting Rodin?", vind ik niet passen. U moet mij dat niet vragen. Voorzitter, ik ga verder met uw welnemen. Het gebiedsfonds heb ik genoemd. Is er een alternatieve invulling voor de hyperloop? Als de hyperloop niet doorgaat, ontstaat ruimte van 20 á 30 hectare en dat zou domweg met zonnepanelen gevuld kunnen worden. Dan heb ik verder opgeschreven: de noodzaak van een zonnepark. Waarom doen we dat niet op daken? Er zijn nu 520 zonnepanelen op daken en we hebben er nodig 2,7 miljoen. Zoveel daken hebben we niet en ook lang niet elk dak is geschikt. Deze discussie is, buiten uw aanwezigheid, anderhalf jaar geleden gevoerd. Op daken gaat niet genoeg zijn. Alle daken vol kan niet. Als we alle daken die wel geschikt zijn vol leggen met zonnepanelen is het nog

niet genoeg. Dat weten we nu al. Wat we niet gaan doen, is eerst de daken vol legen en dan kijken: hoe ver zijn we en dan pas met zonneparken beginnen. We weten dat het niet genoeg zal zijn. We beginnen meteen met zonneparken, omdat we in 2035 klaar willen zijn voor het wel en wee van onze kinderen. Wanneer wordt het fonds energietransitie gevuld? Kan het ook eerder? We gaan een bv oprichten die het gaat exploiteren. Die gaat lenen bij de bank en de bank houdt van vennootschappen die wat vet op de botten hebben. DE eerste jaren is het ook wat vet op de botten kweken zodat de bank wat meer zekerheid heeft dat er een solide bedrijf staat, waar overigens de gemeente achterstaat. We kunnen die garantiestellingen geven. Omdat we weten dat - dat is ook een keuze die we de raad gaan voorleggen - dat het zonnepark gaat renderen, zou je op de toekomst kunnen lenen zodat dat fonds energietransitie eerder gevuld wordt. Dat is inderdaad bedoeld om de mensen die knel komen te zitten door de stijgende energieprijzen te kunnen helpen. Dat is het doel waarmee we het als een structurele vulling van het fonds energietransitie kunnen geven. Het antwoord is: ja en nee. We moeten eerst een vette pot krijgen, maar we kunnen lenen op de toekomst, zodat we eerder het fonds energietransitie kunnen vullen. Dan is gesproken over participatie. Er is intensieve participatie geweest, er zijn tafels geweest. Burgers hebben daar zo vaak aan meegedaan dat sommigen zeggen: "Murw van het discussiëren." Aan die tafels worden gesprekken gevoerd en in die gesprekken worden gedachten gevormd. Aan de ene kant kun je zeggen: op het moment dat je gearticuleerd hebt hoe je het hebben wil als gemeente, gedachte die je gevormd hebt, ga dan de boer op naar de bewoners en dan participeren en zeggen: "We dringen u geluk op. Dit is iets wat u graag wil en zeg nou maar ja." Zo hebben we dat niet gedaan. Als het ging over de groene buffer, als het ging over koppelkansen - u heeft een aantal ideeën gehoord - zijn er ook gedachten gevormd. Dat betekent dat bij de eerste bijeenkomst gedachten gevormd worden die bij de tweede bijeenkomst gearticuleerd kunnen worden of toch weer kunnen veranderen. Het feit dat we goed geluisterd hebben tijdens die tafel betekent ook dat de opbrengst van al die participatiebijeenkomsten meebeweegt met wat je ophaalt bij die tafels. Als er gezegd wordt: "De ene keer ben ik er wel en de volgende keer ben ik er niet en dan is het verhaal weer veranderd", ja dat kan. Alles is genotuleerd alles is gedeeld op de website en volledige inzage in wat er gebeurd is. De plannen bewegen mee met de inspraak en participatie zoals die plaatsgevonden heeft.

01:36:04

Voorzitter: U heeft een vraag van mevrouw Poelstra.

01:36:08

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel, voorzitter. Ik denk inderdaad dat het allemaal dingen zijn die ook voortschrijdend inzicht geven, maar wat ik denk dat steekt is dat het niet teruggekoppeld wordt. Dat mensen denken: het gaat weer door. Er is wel geluisterd, maar ik ben niet gehoord. Puur om het proces te verbeteren: zijn er mogelijkheden om dat toch nog op een andere manier terug te koppelen of is dat een capaciteitsissue? Kunt u daarop reflecteren?

01:36:40

Voorzitter: Misschien kan de heer Swets ook direct zijn vraag stellen en dan kan het college verder gaan met beantwoorden.

01:36:45

De heer Swets: Dank u wel. Nog een hele korte aanvullende vraag: of er na afloop van zo een participatieproces er altijd feedback wordt gevraagd aan de inwoners die daaraan hebben deelgenomen om daar eventueel lessen uit kunnen trekken?

01:36:57

Voorzitter: Het college.

01:36:58

Wethouder Broeksma: Ik weet niet of dat laatste gebeurd is. Als het gaat over de eerste vraag van mevrouw Poelstra: er wordt steeds feedback gegeven. Degenen die elke keer aanwezig zijn, zien wat er gebeurd is met de opmerkingen van de vorige keer. Mensen die niet aanwezig zijn bij de volgende vergadering, krijgen dat niet één op één in die bijeenkomsten te horen. Alles is genotuleerd, alles is gepubliceerd op de website, ook voor u inzichtelijk. Voor iedereen inzichtelijk. Wat we niet kunnen doen, is alle 70 adressen bellen van dit is er de vorige keer besproken, dit hebben we er meegedaan. Daar zijn die participatietafels nou juist voor. Als u een werkbaar alternatief hebt om de mensen die niet aanwezig zijn toch te informeren... Ik denk dat een publicatie op een openbare website de meest effectieve manier is, een goede manier is om te zien wat er gedeeld is en wat daarmee gebeurd is. In de volgende bijeenkomst vindt het gesprek plaats over wat de oogst van de vorige bijeenkomst heeft opgeleverd en wat er veranderd is en wat er toegevoegd is aan de plannen. Als u andere ideeën heeft, dan graag.

01:38:15

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. U heeft ook een vraag van mevrouw Armut.

01:38:19

Mevrouw Armut: Dank, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording tot dusver. Ik vroeg mij af - misschien is het te technisch, dan heb ik daar ook alle begrip voor - is er een soort van samenhang te zien in redenen van niet ondertekenen van de overeenkomst? Is daar een soort van overlap in?

01:38:34

Voorzitter: Het college.

01:38:38

Wethouder Broeksma: Wij weten van mensen die getekend hebben dat daarvan een aantal mensen vragen hebben gesteld aan de projectleider. U heeft ook een aantal vragen gesteld. "Als ik wel teken voor die 10.000 euro, kan ik dan alsnog planschadevergoeding aanvragen? Zie ik af van de wettelijke rechten?" Dat is allemaal uitgelegd. De verwachting is ook dat misschien wel tien tot vijftien gezinnen alsnog gaan tekenen. Of dat voldoende draagvlak is? Wilt u naar 100 procent? Ik weet niet of dat reëel is. Misschien halen we dat. Als je niet tekent, zie je af van 15.000 euro plus 10.000 planschadevergoeding. Ik zie geen goede redenen om niet te tekenen. Meer kan ik er niet over zeggen.

01:39:34

Voorzitter: Dank u wel. Gaat u door. U heeft nog ongeveer drie minuten.

01:39:37

Wethouder Broeksma: Reflecterend op het participatieproces: ik denk dat het een intensief

proces is geweest. Als u zegt: "De participatie is niet goed geweest als het gaat over de vraag: moet het zonnepark er komen, wel of niet?" Daarvoor hebben we in de raad destijds het besluit genomen met de gebiedsvisie. Daarom hebben we nu het proces met de MER en gaan we werken aan het bestemmingsplan. Als het gaat over het proces van hoe gaan we het inrichten? Hoe gaan we de groene zone inrichten? Het meanderen en alles is op tafel gekomen. Als u zegt: "Dat proces is niet goed geweest", wees u dan ook expliciet hoe het anders had moeten. Je kunt niet zomaar zeggen: "Het is een slecht proces geweest" op het moment dat we ons de blubber hebben gewerkt om die participatie op een goede manier plaats te laten vinden. Tot slot nog twee dingen, voorzitter, over ecologie. Hoe zorgen we ervoor dat die ecologie goed is? We gaan natuurlijk een beheerplan maken. We verwachten dat het zonnepark pas over drie jaar echt gaat lopen. We gaan leren van ervaringen elders, van de parken van deze omvang en met een afstand van die zonnepanelen hoe dat gaat. We hebben in onze eigen gemeente het park Vierverlaten, waar onze stadsecoloog enthousiast is over het aan de muggen die hij daar tegenkomt. Ik moet eigenlijk zeggen: de veranderde fauna die hij daar tegenkomt. De muggen horen daarbij en de vogels die je daar dan weer op afkomen. De Vierverlaten is een goed voorbeeld. Een ander type park, kleiner en de oriëntatie van de zonnepanelen is anders. Daar zien we dat in ieder geval een stadsecoloog die ook bij dit park betrokken zal zijn enthousiast is over wat daar gebeurt. Tot slot als laatste vraag: de rol van EZK. Mensen sturen een brief of ze het zelf mogen doen. Dat zien wij als een formaliteit. Dat gaat gewoon gebeuren. Tot zover, voorzitter.

01:41:29

Voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat u ook nog een vraag van de heer Tjepkema.

01:41:32

De heer Tjepkema: Het kan zeker aan mij liggen dat ik het even niet meegekregen heb, maar ik had nog iets gevraagd over de inflatiecorrectie van de profijtregeling. Misschien heeft u het al gezegd.

01:41:39

Wethouder Broeksma: Daar heb ik iets over gezegd. We denken dat de regeling zoals nu zeer ruim is en dat de inflatiecorrectie daarom niet nodig is. Ook ten koste gaat van het gebiedsfonds.

01:41:53

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond of daarmee alle vragen beantwoord zijn. De heer Swets.

01:41:58

De heer Swets: Er waren nog een paar vragen gesteld over de insprekers en de moeite die zij hebben met vergunningen of de erfpacht en wat het college daar eventueel in kan betekenen.

01:42:12

De heer Swets: Het college, gaat uw gang.

01:42:15

De heer Niejenhuis: Dank, voorzitter. Mijn collega Broeksma zegt dat het hele zwikje van mij

is, maar ik ben blij dat hij erbij is. Alle vragen zijn zojuist beantwoord zijn door hem. Ik heb een paar vragen slechts, voorzitter. Allereerst even wat de heer Swets zojuist zegt: de steun aan de initiatieven van de insprekers die hier aanwezig zijn. Daar kan ik kort over zijn. In beide gevallen heeft het college daar een zeer positieve grondhouding bij. We gaan kijken of we mee kunnen helpen en of we het onmogelijk kunnen maken. Dus kijken of het anders kan dan een openbare verkoop, volgens dat Didam-proces wat zojuist al even genoemd is. Dat zeg ik richting mevrouw Koning. In de richting van Zuidertuinen, het wooninitiatief, zou ik willen zeggen: we gaan echt kijken of we kunnen ondersteunen bij het opzetten van een wooncorporatie zoals we dat doen, het proces wat we hier in de raad besproken hebben en vastgesteld hebben. We gaan kijken of we de grond, hetzij via erfpacht, hetzij via andere wijze, aan beschikbaar kunnen stellen. Uiteraard voor beide geldt dus binnen de kaders van Didam en ook als we er financieel uitkomen. We moeten er financieel wel uit zien te komen. Dat gezegd hebbende: dus een positieve grondhouding en we gaan ons best doen. Dan even de andere vragen kort bij langs: jacht op de pachtgronden vraagt Partij voor de Dieren. Dat gebeurt niet meer in en wordt ook opgenomen in nieuwe pachtcontract van de gemeente Groningen. Die zijn vrijwel zonder uitzondering kortlopend, dus echt een jaar en dus dat komt goed. Het raadsvoorstel aanpassen is, denk ik, dan ook niet nodig. Als u dat per se wilt, kunt u dat natuurlijk amenderen. De Stadspartij vraagt nog naar de MER. U zegt van er zitten nog een aantal punten in de MER die niet goed uitgewerkt zijn volgens de MER-commissie. Ga er nou mee aan de slag en stelt dit nu niet vast. Deze MER was bedoeld om de juiste adviezen op te halen voor die onderlinge afstand tussen die zonnepanelen. Heb je het over de ecologie en biodiversiteit en om de plek van het hoogspanningsstation te kunnen bepalen. We gaan, nu we dit weten, de plannen verder uitwerken, dus gaan we komen tot een gewijzigd bestemmingsplan. De vergunningsaanvraag en een nieuwe MER maakt daar deel van uit. Alle vragen die nu nog openstaan worden daarin geadresseerd. Begrip voor uw vragen en dat wordt ook echt straks volledig uitgewerkt. Er is ook tot slot gevraagd naar het vervolgproces. Dat staat ook in het raadsvoorstel maar toch even kort: eind dit jaar de aanvraag omgevingsvergunning gewijzigd bestemmingsplan. Parallel daaraan gaan we de ontwerpen verder uitwerken en ook de businesscase. Tot die tijd kan die omgevingsovereenkomst getekend worden door de mensen. Ik wil even benadrukken: die omgevingsovereenkomst ligt er op verzoek van de raad. Uw raad heeft daar in april 2021 om gevraagd en het college werkt dat daarom uit. Het is bedoeld om juist de positie en ook de revenue voor de inwoners te borgen. Wij denken echt dat we dat op deze manier goed gedaan hebben. Dat et blijkt ook wel een beetje uit het percentage reeds getekende overeenkomsten. Dan gaan we volgend jaar komen met de uitwerking van de kaders van het gebiedsfonds. Daar gaat u als raad ook dan uw oordeel over vellen. De uitwerking van het gebiedsfonds moet er natuurlijk zijn voordat het zonnepark gerealiseerd is. Dat is de wens van het college en dat gaan we volgend jaar aan u voorleggen.

01:45:26

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Poelstra heeft nog een laatste vraag aan het college. Gaat uw gang.

01:45:33

Mevrouw Poelstra-Bos: Nog even voor wethouder Broeksma: in antwoord op de vraag over de inflatiecorrectie werd gezegd: "Dat zou ten koste gaan van het gebiedsfonds", maar het

kan toch ook ten koste gaan van de opbrengsten voor het gemeentelijk energiebedrijf. Er zijn veel opties volgens mij. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Voor de hyperloop werd gezegd: "Er zouden meer panelen kunnen geplaatst worden." Is het niet ook nog een optie om dan juist daar een groene buffer weer aan te leggen? Ik wou nog even reflecteren op het feit dat wij ook heel erg blij zijn met deze omgevingsovereenkomst, maar ik vind wel dat er ook altijd evaluatie moet blijven zijn. In principe zijn we er erg blij mee.

01:46:18

Voorzitter: De wethouder.

01:46:20

Wethouder Broeksma: Als het gaat over die indexering: dat gebiedsfonds komt allemaal uit de 1.000 euro per megawatt piek, dus dat is een vast bedrag. Als het 200 megawatt piek is, is dat 2 miljoen. Daar wordt die 25.000 per woning uit betaald. Als dat meer wordt, gaat het ten koste van de rest. Er blijft een bedrag over. We denken dat die 25.000 euro een zeer ruim bedrag is, niet per se hoger hoeft te worden. Juist omdat er ook een wensenlijstje is voor wat het gebied kan gebruiken. Het gebied wat ik al aangaf gaat over de omliggende postcodes, het postcodegebied waar we het over hebben. Tot zover, voorzitter.

01:47:00

Voorzitter: Dank u wel. Dank aan het college. Daarmee zijn we gekomen aan het eind van de eerste termijn en de beantwoording van het college. Dan is er formeel nog een tweede termijn. CDA, VVD en PvdA hebben hun tijd goed ingedeeld. Die zitten goed in deze werkwijze. Dat geldt helaas niet voor iedereen, want D66, Partij voor het Noorden en GroenLinks, op een paar seconden na, hebben geen spreektijd meer. Daarnaast zitten we ongeveer op de eindtijd van deze sessie. We kunnen iets uitlopen. Ik wil ook zeker diegenen die hun kruid nog niet helemaal vershoten hebben en wellicht nog wat willen zeggen even de gelegenheid geven, maar ik zou wel willen vragen om een beetje een oog op de klok samen met mij te houden voor dit laatste deel. Dat gezegd hebbende kijk ik even om me heen wie nog het woord wil hebben. Student en Stad, de heer Swets. Gaat uw gang.

01:47:53

De heer Swets: Heel kort. We willen nog even onze duidelijke voorkeur uitspreken voor 175 hectare aan zonnepanelen. We zijn nu bezig met een heel groot project voor duurzame energie en wij hebben een prachtige groene buffer. Dan willen wij als partij die streeft naar een duurzame toekomst dat niet halfbakken doen en direct inzetten op de maximale effectieve grootte van het zonnepark. Tot zover.

01:48:13

Voorzitter: Dank u wel. Fijn dat u heel duidelijk uw mening neerzet. Kort en krachtig. Wie mag ik dan verder nog het woord geven? De heer Tjepkema.

01:48:21

De heer Tjepkema: Voordat ik het vergeet: het is heel bijzonder vandaag, want ik spreek ook namens de ChristenUnie. Dat kan u navragen aan de ChristenUnie, maar ze hebben me toch echt gemachtigd. Ik hoop dat ze daar blij mee zijn aan het einde hiervan. Nee, voorzitter, ik had wat bewaard voor de tweede termijn. We zijn met deze plannen echt een stap dichterbij het realiseren van een heel groot zonnepark. Dat is natuurlijk best wel bijzonder, want

het is heel duidelijk dat het vijf over twaalf is voor de planeet, dat we minder CO2 uit moeten stoten en dat we ook echt moeten werken aan meer vormen van duurzame energie opwek. Dat gaan we met het zonnepark ook echt doen. Wat voor Partij van de Arbeid heel belangrijk is, en dat is ook een heel uniek punt natuurlijk hieraan, is dat we zelf de regie behouden, dat we zelf deze zonnepanelen plaatsen op onze eigen grond, dat we zelf de energie opwekken, dat we hem zelf gaan verkopen, maar voornamelijk ook - daar is mijn partij natuurlijk groot voorstander van en we hebben op mede op ons initiatief ook ingevoerd - het fonds energietransitie waarmee we juist werken aan de energietransitie voor de mensen met een kleine portemonnee hier in de gemeente, waarmee we twee vliegen in één klap slaan voor de verduurzaming van onze gemeente, maar zeker ook in het versterken van de bestaanszekerheid voor alle Groningers die juist het hardst nodig hebben en daarmee de groeiende tweedeling tegen te gaan. Ik wil nog even iets zeggen over de manier waarop omwonenden meegenomen zijn. De Partij van de Arbeid ziet het als heel positief en volgens mij is het echt een heel mooi proces geweest ook en ligt hier een hele mooie omgevingsovereenkomst die inderdaad, zoals de wethouder het al beschrijft, ruimhartig is. Met een planschadevergoeding, met een profijtregeling, met een gebiedsfonds kunnen we echt met recht zeggen: er komt iets in uw omgeving. U mag daar iets van vinden, u heeft daarover meegesproken en u mag ook zien dat de opbrengsten naar u gaan. Daar ben ik heel erg blij. Daar is de Partij van de Arbeid ontzettend tevreden mee. Ook met de toezegging van de wethouder dat er goed gekeken wordt en mee gewerkt wordt aan de initiatieven die hier door de insprekers aan het voetlicht zijn gebracht. Dat zijn mijn belangrijkste punten. Ik heb opgeschreven dat ik nog iets over het draagvlak wil zeggen, want ik vind het toch belangrijk om dat nog even te doen. Ook omdat de wethouder net heeft gezegd, maar daarvoor had ik het eigenlijk ook al het gevoel. Draagvlak is ontzettend belangrijk. Volgens mij wordt er vanuit de gemeente op dit moment heel hard aan gewerkt en zie je juist in dit proces dat het heel erg goed gaat. Ik zou het ontzettend jammer vinden - juist omdat het zo belangrijk is dat we met zijn allen als overheid eraan werken, dat onze inwoners ons vertrouwen, dat we dicht bij onze inwoners staan, dat het draagvlak ontzettend goed moet zijn - dat het niet een soort van schietschijf moet worden die elke keer weer voorbijkomt. Dat zie je natuurlijk bij meerdere gebiedsontwikkelingen op dit moment gebeuren, dat vanuit verschillende partijen steeds de kreet komt van het gaat niet goed. Ik zou echt zeggen: bewijs dat dan eerst voordat u dat roept. Dit is te belangrijk om dat op deze manier aan te pakken. Dank u wel.

01:51:04

Voorzitter: Dank u wel. Heel keurig in de tijd. Dan kijk ik nog even rond of er nog anderen zijn die nog behoefte te hebben voor afsluitende woorden. Dat is volgens mij niet geval. GroenLinks heeft nog vijftien seconden, dus als u nog wat wil zeggen, zou ik dat zeker doen. Gaat uw gang.

01:51:24

De heer Sietsma: In april 2021 spraken we over de gebiedsvisie en toen zei ik onder andere: "Het wordt tijd dat de raad een besluit neemt. Dan ontstaat er, hoop ik, ruimte om wonden te likken, te rouwen over wat verloren ging en samen te onderzoeken hoe je elkaar weer kunt vinden." Dat was toen best emotioneel. Ik wil het college complimenteren en ook de ambtenaren die heel hard hebben gewerkt complimenteren met de wijze waarop ze toen

een vervolg hebben gegeven aan het besluit van die dag. Verder kunnen wij heel goed leven met de conclusies die het college trekt uit de MER en vinden we de omgevingsovereenkomst ook ruimhartig, zoals het college zelf ook zegt. Wat ons betreft volstaat dat.

01:52:03

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Laan.

01:52:07

De heer Van der Laan: Voorzitter.

01:52:07

Voorzitter: Ik moet u er wel op wijzen dat u al door uw tijd u bent, dus ik hoop dat u dat heel kort gaat doen.

01:52:15

De heer Van der Laan: We kijken echt niet alleen negatief terug naar het traject. Ook wij hebben echt ons best gedaan, ook ik als volksvertegenwoordiger, om dat internet in de provincie onder de aandacht te brengen. Dat lukt maar niet. Dan zou het helpen als het college dan ook nog even een telefoontje doet richting de provincie. Volgens mij is dat echt niet te veel gevraagd. Als je daar 70 bewoners heel blij mee kan maken en niet geprobeerd hebt... Niet geschoten is altijd mis, dus graag daar toch nog even een reactie over vanuit het college.

01:52:47

Voorzitter: Dank u wel. Dat kan zo meteen helemaal aan het eind. Ik kijk eerst nog even of er nog een laatste woorden vanuit de raad zijn en dan geef ik het laatste woord aan het college. Eenmaal, andermaal. Dan is het woord aan het college.

01:53:02

Wethouder Broeksma: Ik zal contact opnemen met de heer Rijzebol om uw wens nog een keer onder de aandacht te brengen, de wens van de 70 mensen. Ik verzoek u dan ook of u de wethouder van Midden-Groningen dat ook wil vragen. Dat helpt. Het merendeel van de woningen bevindt zich in de gemeente Midden-Groningen. Ik zal contact opnemen met de heer Rijzebol.

01:53:23

Voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we het debat verder helemaal gehad en de beantwoording. Dank allen daarvoor. Dan rest mij om rond te kijken of er nog fracties zijn die moties dan wel amendementen overwegen. Ik zie dat het in ieder geval het geval is voor GroenLinks.

01:53:41

De heer Sietsma: Voorzitter, ik moet het nog wel even bespreken met mijn fractie en misschien ook wel met het college. Ik maak me nog een beetje zorgen over het vet op de botten wat de eerste aangebracht moet worden voordat het bij dit project, het fonds energietransitie, kunnen voegen. Ik wil even overleggen of dat motie noodzakelijk maken om het college op te roepen het eerder mogelijk te maken.

01:54:04

Voorzitter: Helder. Waarvan akte. Dank u wel. Zijn er nog anderen die iets dergelijks overwegen? Mevrouw. Poelstra.

01:54:11

Mevrouw Poelstra-Bos: Ik weet niet of dat nu al is of later in het jaar, maar ik wil toch wel alvast kijken naar de koppelkansen of daar nu al concreter gemaakt kan worden of dat dat later moet. Het zou kunnen dat we daar nog naar kijken.

01:54:27

Voorzitter: Daarnaast kijken wil zeggen dat u overweegt om een motie de aankomende raad in te dienen. Dank u wel. Anderen nog? De heer Tjepkema.

01:54:35

De heer Tjepkema: Ik kijk de wethouder even aan, maar volgens mij heeft hij ook een toezegging gedaan op juist die hele mooie maatschappelijke initiatieven die hier in het gebied ook spelen, dat we daar echt hard werk van maken, om daaraan bij te dragen.

01:54:50

Voorzitter: Dank. Volgens mij was dat geen aankondiging van de motie, maar nog even waarderende woorden. Heel fijn. Dank u wel. Ik was bezig op te halen of er nog mensen zijn die overwegen richting de raad nog iets te gaan doen. De VVD, gaat uw gang.

01:55:04

De heer Vaes: Voorzitter, ik heb het moment van mijn woordvoering gemist, heb ik de indruk. Klopt dat? Dan heb ik hem gemist. Mijn excuses. Ik zou het wel graag even willen doen. Ik zal het kort houden.

01:55:16

Voorzitter: Afsluitende woorden.

01:55:18

De heer Vaes: Ik verwacht wel wat interrupties, but let's see. Verduurzamen is nodig. Afgelopen week konden we in het journaal wederom horen dat de anderhalve graad opwarming van de aarde uit het zicht begint te raken. Het is één: laten we het over de noodzaak om te verduurzamen snel eens zijn. De tweede stap is de manier waarop we kunnen verduurzamen. Eén van de mogelijkheden om energie op te wekken is het inzetten van zonnepanelen. Een middel dat absoluut thuishoort in de verduurzaming. De VVD steunt zonnepanelen en met name op daken, maar de VVD steunt niet het opofferen van waardevolle, open ruimte voor een zonnepark. Er wordt in de stukken en ook in dit debat aangegeven dat er niet voldoende ruimte bestaat op daken. Alhoewel ik openstaan voor dit verweer in combinatie met de ambitie om te verduurzamen zien we dit ook als een politieke keuze en niet als in onveranderbaar gegeven.

01:56:22

Voorzitter: Er is een interruptie van de heer Sietsma.

01:56:26

De heer Sietsma: Hoe stelt de heer Vaes zich voor om die ongeveer 950 megawatt piek die wij moeten installeren aan zonnepanelen op daken te realiseren?

01:56:41

Voorzitter: De heer Vaes.

01:56:45

De heer Vaes: Ik pak mijn woordvoering verder op en daar komt het antwoord in terug. Als het niet duidelijk is, dan hoor ik het wel.

01:56:50

Voorzitter: Dan krijgt u alsnog weer een vervolgvraag. Gaat uw gang.

01:57:01

De heer Vaes: Is dit tekort aan dak ruimte gebaseerd op de momenteel bestaande daken of is dit inclusief de toekomstige, mogelijk te maken het dakruimte? Om een voorbeeld gegeven: de P&R van Meerstad kan eenvoudig overkapt worden met zonnepanelen. Zo zijn er nog meer locaties waar de hele dag alleen maar auto's staan en andere vervoersmiddelen. Laten we dat soort locaties in de gemeente, waar de ruimte voor recreëren, natuur en wonen al niet meer mogelijk is, gebruiken voor zonnepanelen. De voordelen: een koele en opgeladen vervoersmiddel in de zomer, een droog en opgeladen vervoersmiddel in de winter en nog steeds 175 hectare ruimte voor andere belangrijke initiatieven, zoals een maatschappelijke boerderij in Zuidertuin, Westertuin, Oostertuin en Noordertuin, als het zover mag komen. Hetgeen naast verduurzamen ook belangrijk is voor onze gemeente en wat niet op in parkeerplaatsen gerealiseerd kan worden.

01:57:54

Voorzitter: U heeft toch een vraag van de heer Sietsma.

01:57:58

De heer Sietsma: Voorzitter, ik begrijp dat het natte droom van de VVD is om 175 hectare aan P&R locaties te hebben, maar los daarvan: moeten we niet eens ophouden met blijven dromen over dit soort locaties? Wij zijn daar ook voor, we hebben er ook op aangedrongen. Het college werkt daar ook aan. Als je dat allemaal optelt, komen we op 450 megawatt piek en niet op de 950 die we nodig hebben.

01:58:24

Voorzitter: De heer Vaes.

01:58:26

De heer Vaes: Daar wil ik graag wel even op reageren. Ik stel hem als een vraag en ik stel hem vooral ook als een noodzaak. Het grijpen naar een zonnepark is wel heel effectief, daar ben ik zeker met GroenLinks eens. Alleen ik vind het wel makkelijk. Het gaat wel over open ruimte en ik vind wel dat wij heel goed moeten kijken of we die open ruimte niet kunnen sparen door op andere manieren zonnepanelen te installeren. Als dat al helemaal uitgezocht in uittrenturen en het echt niet mogelijk is, ook niet met al die extra daken die we wellicht kunnen maken in de komende vijf jaar, dan zal ik mee moeten gaan. Daar ben ik niet van overtuigd.

01:59:10

Voorzitter: U heeft een interruptie van de heer van de PvdA, meneer Tjepkema.

01:59:14

De heer Tjepkema: U vindt dat misschien heel makkelijk. Ik vind deze woordvoering van de

VVD heel erg makkelijk. Zomaar ervan uitgaan dat die zonnepanelen zomaar belanden op daken van nieuw te bouwen gebouwen is natuurlijk veel te makkelijk. Dan zou je ook regels moeten stellen, regels die nu vaak niet gesteld kunnen worden. Ik heb uw kopstukken van uw partij de afgelopen weken hoorden schreeuwen van de daken dat we meer moeten bouwen, bouwen, bouwen en juist geen regels stellen over verduurzaming. Is de heer van de VVD het met mij eens?

01:59:41

Voorzitter: De heer Vaes.

01:59:42

De heer Vaes: We zijn het klaarblijkelijk niet eens. Nogmaals, dat is een politieke keuze. Ook het oprichten van een eigen energiemaatschappij van de gemeente. Ook die ambitie die we stellen is een politieke keuze. Alles is hier een politieke keuze. Het enige wat ik hier wil aangeven, is de zonnepanelen plaatsen, terwijl je er ook andere dingen mee kan doen, vind ik een serieus iets. Daar mogen we absoluut kritische vragen bij stellen.

02:00:07

Voorzitter: Dank u wel. U heeft voor uw laatste dertig seconden ook nog een vraag van mevrouw Poelstra.

02:00:12

Mevrouw Poelstra-Bos: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag willen weten: wat houden dan de andere plannen in? Ik denk ook dat we op zowel daken als parken moeten inzetten om het doel te behalen. Wat ik mooi vind aan deze plannen is nu dat je ook bezighoudt met het voorkomen van veenoxidatie en nieuwe agrarische modellen. Zou dat voor u ook nog een optie zijn?

02:00:37

Voorzitter: Meneer Vaes.

02:00:39

De heer Vaes: Ik denk dat als je daar geen zonnepark neerzet, houd je alle opties open. Dan kun je inderdaad mooie initiatieven ontwikkelen, zoals vandaag ook hier is gepresenteerd. Je zou er eventueel zelfs - ik zeg maar even wat - een techniek bos kunnen plaatsen om zo een hyperloop te kunnen maken. Die mogelijkheden heb je dan nog.

02:00:58

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. U heeft een hele korte vraag nog van de PvdA.

02:01:02

De heer Tjepkema: Heel kort. U heeft het over politieke keuzes. Is de VVD ook voor de politieke keuze om dit soort dingen, zonnepanelen op daken die nu niet belegd zijn, verplicht te gaan stellen als dat mogelijk is? Dat is volgens mij waar echt nog ruimte te behalen is.

02:01:14

Voorzitter: VVD.

02:01:15

De heer Vaes: Ik vind de uitnodiging om mij het woord verplicht in de mond te leggen erg mooi. We zijn als overheid in staat om de spelregels te bepalen. Als wij de spelregels zo

maken dat het voor iedereen hier loont om te verduurzamen dat mensen maar al te graag mee gaan, zonder een of andere overeenkomst te sluiten waar vervolgens heel veel.... Ik heb het gevoel dat er onvrede over ontstaat.

02:01:43

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. Daarmee komen we ook aan het einde van uw spreektijd.

02:01:48

De heer Vaes: Dank u wel.

02:01:49

Voorzitter: Dank u wel. Ik was eigenlijk bezig af te ronden met het ophalen van moties en amendementen. Ik heb GroenLinks, D66 en PvdA gehoord. Ik denk dat dat het ook is. Verder geen aankondigingen. Dan komen we daarmee tot het eind van deze sessie. Ik wil u allen danken voor uw inbreng en ik wens u wel thuis.